

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VIII kadencja
Prezes Rady Ministrów
RM-10-78-18

Druk nr 2589
Warszawa, 29 maja 2018 r.

Pan
Marek Kuchciński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy

**- o ratyfikacji Umowy między
Rzeczpospolitą Polską a Mongolią o
zabezpieczeniu społecznym, podpisanej
w Warszawie dnia 24 stycznia 2018r.**

W załączeniu przedstawiam także opinię dotyczącą zgodności proponowanych regulacji z prawem Unii Europejskiej.

Jednocześnie informuję, że do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych zostali upoważnieni Minister Spraw Zagranicznych oraz Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Z poważaniem

(-) Mateusz Morawiecki

U S T A W A

z dnia

o ratyfikacji Umowy między Rzeczpospolitą Polską a Mongolią o zabezpieczeniu społecznym, podpisanej w Warszawie dnia 24 stycznia 2018 r.

Art. 1. Wyraża się zgodę na dokonanie przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej ratyfikacji Umowy między Rzeczpospolitą Polską a Mongolią o zabezpieczeniu społecznym, podpisanej w Warszawie dnia 24 stycznia 2018 r.

Art. 2. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej
PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

podaje do powszechnej wiadomości:

W dniu 24 stycznia 2018 r. w Warszawie została podpisana Umowa między Rzeczpospolitą Polską a Mongolią o zabezpieczeniu społecznym, w następującym brzmieniu:

Po zaznajomieniu się z powyższą Umową, w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej oświadczam, że:

- została ona uznana za słuszną zarówno w całości, jak i każde z postanowień w niej zawartych,
- jest przyjęta, ratyfikowana i potwierdzona,
- będzie niezmiennie zachowywana.

Na dowód czego został wydany akt niniejszy, opatrzony pieczęcią Rzeczypospolitej Polskiej.

Dano w Warszawie dnia

PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Andrzej Duda

PREZES RADY MINISTRÓW

Mateusz Morawiecki

UZASADNIENIE

1. Potrzeba i cel związania Rzeczypospolitej Polskiej Umową

Prawo do zabezpieczenia społecznego należy do podstawowych praw człowieka. Realizacji tego prawa służą krajowe (wewnętrzne) systemy zabezpieczenia społecznego poszczególnych państw. Jednakże nie zawsze są one w stanie zapewnić pełną ochronę ubezpieczeniową, szczególnie w odniesieniu do osób zmieniających, w czasie swojej aktywności zawodowej, miejsce zatrudnienia lub zamieszkania. Dlatego też standardem jest zawieranie przez państwa dwustronnych lub wielostronnych umów międzynarodowych z zakresu zabezpieczenia społecznego, które tworzą podstawy koordynacji systemów funkcjonujących w umawiających się państwach, zapewniając tym samym skuteczną ochronę ubezpieczeniową swoim obywatelom.

Gwarancje takiej ochrony ubezpieczeniowej mają już polscy obywatele podejmujący zatrudnienie lub przemieszczający się na terytorium państw członkowskich Unii Europejskiej, Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Konfederacji Szwajcarskiej¹⁾, a także państw, z którymi łączy Rzeczpospolitą Polską (RP) dwustronne umowy o zabezpieczeniu społecznym²⁾. Gwarancji tych nadal pozbawionych jest wielu polskich obywateli zamieszkałych lub podejmujących zatrudnienie poza granicami naszego państwa, w tym zamieszkałych lub zatrudnionych w Mongolii. Związanie RP Umową o zabezpieczeniu społecznym z Mongolią umożliwi objęcie tych osób ochroną ubezpieczeniową, w zakresie przewidzianym w przedstawionej regulacji.

Zawieranie dwustronnych umów o zabezpieczeniu społecznym posiada również wymiar gospodarczy. Oddziałuje ono pozytywnie na wizerunek danego państwa wśród przedsiębiorców, zainteresowanych prowadzeniem działalności na terytorium Mongolii. Umowy te często mają pośredni wpływ na wzrost zagranicznych inwestycji w danym państwie, szczególnie z uwagi na eliminowanie podwójnego opłacania składek na

¹⁾ Podstawę prawną stanowią: rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. Urz. UE L 166 z 30.04.2004, str. 1, z późn. zm., *Polskie wydanie specjalne*: Dziennik Urzędowy UE *Rozdział 05 Tom 05 P. 72–116*) oraz rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczące wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. Urz. UE L 284 z 30.10.2009, str. 1, z późn. zm.).

²⁾ Obecnie RP jest związana umowami o zabezpieczeniu społecznym z państwami tzw. byłej Jugosławii (z Republikami: Serbii i Czarnogóry oraz z Bośnią i Hercegowiną), a także z Republiką Macedonii, Stanami Zjednoczonymi Ameryki, Kanadą, Australią, Republiką Korei, Ukrainą i Republiką Mołdawii.

ubezpieczenia społeczne. Dlatego też, podejmując decyzję o rozpoczęciu działań na rzecz zawarcia dwustronnej umowy o zabezpieczeniu społecznym, uwzględnia się nie tylko aspekty społeczne wynikające z zawarcia takiej umowy, ale także kwestie gospodarcze.

Z inicjatywą dotyczącą podjęcia negocjacji polsko-mongolskiej Umowy o zabezpieczeniu społecznym wystąpiły w 2009 r. władze Mongolii, proponując nawiązanie współpracy z polską instytucją odpowiadającą za zawieranie umów bilateralnych w zakresie zabezpieczenia społecznego. Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, dostrzegając potrzebę zawarcia takiej Umowy z Mongolią, nie wykluczyło podjęcia rozmów w tej sprawie w przyszłości. Biorąc jednak pod uwagę podjęte wcześniej przez Ministerstwo zobowiązania (m.in. zadania związane z objęciem przez Polskę przewodnictwa w Radzie Unii Europejskiej w II połowie 2011 r.), a także ustalone priorytety w zakresie negocjowania dwustronnych umów o zabezpieczeniu społecznym, Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej odsunęło w czasie działania na rzecz negocjacji Umowy z Mongolią na 2012 r.

W 2012 r. przeprowadzono konsultacje w sprawie zasadności zawarcia Umowy o zabezpieczeniu społecznym z Mongolią, które potwierdziły potrzebę podjęcia działań w tym zakresie. Zawarcie takiej umowy uznano za cenną inicjatywę, mogącą stanowić dodatkową motywację do podejmowania legalnej pracy na terytorium RP i zgłaszania pracowników do ubezpieczeń społecznych. W tym kontekście zwrócono również uwagę na korzyści dla polskiego rynku pracy, wynikające z napływu wysoko wykwalifikowanych pracowników z Mongolii, którzy podejmują zatrudnienie w sektorze opieki zdrowotnej³⁾. Ponadto wyrażono pogląd, że przedmiotowa Umowa będzie dobrze służyła zabezpieczeniu interesów polskich firm działających na rynku

³⁾ Zgodnie z informacjami Departamentu Rynku Pracy MPiPS (pismo z dnia 15 lutego 2012 r., znak: DRP-X-4032-2-1-AO/12) w 2011 r. obywatele Mongolii stanowili prawie 11% wszystkich cudzoziemców pracujących na podstawie zezwoleń o *pracę* w ramach sekcji PKD opieka zdrowotna i pomoc społeczna. W 2011 r. 385 zezwoleń dotyczyło ww. sekcji PKD, z czego na obywateli Mongolii przypadało 41 zezwoleń. Wśród cudzoziemców wykonujących zawody medyczne udział obywateli Mongolii wynosił prawie 10% (18 osób na 188 cudzoziemców zatrudnionych w tej grupie zawodów).

Zgodnie z danymi MRPiPS z 2016 r. obywatele Mongolii stanowili 1,7% wszystkich cudzoziemców pracujących na podstawie zezwoleń na *pracę* w ramach sekcji PKD „Opieka zdrowotna i pomoc społeczna” (7 obywateli Mongolii na 402 cudzoziemców w tej sekcji PKD). Wśród cudzoziemców wykonujących zawody medyczne udział obywateli Mongolii w 2016 r. wynosił 1,1% (7 osób z Mongolii na 636 cudzoziemców zatrudnionych w tej grupie zawodów).

mongolskim⁴⁾ oraz pracowników polskich firm podejmujących pracę przy kontraktach wykonywanych na terytorium Mongolii⁵⁾.

Aktualne informacje⁶⁾ wskazują na dalszy rozwój polsko-mongolskiej wymiany handlowej i współpracy inwestycyjnej, wynikającej z poszukiwania przez polskich przedsiębiorców nowych rynków zbytu⁷⁾. W okresie od 2000 r. do 2014 r. liczba polskich eksporterów na rynek mongolski wzrosła 3,5-krotnie (z 72 podmiotów do 252). Według danych Ambasady Mongolii w RP w 2014 r. w Mongolii działało 28 firm z udziałem kapitału polskiego, a łączna wartość ich zaangażowania inwestycyjnego wyniosła ok. 2,3 mln USD⁸⁾.

W kontekście stosunków gospodarczych, należy zwrócić uwagę, że w 2013 r. weszła w życie Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Mongolii o Współpracy Gospodarczej, w wyniku której powołano Wspólną Komisję Polsko-Mongolską ds. Współpracy Gospodarczej. Głównym celem działania Komisji jest identyfikowanie i niwelowanie barier w rozwoju handlu i inwestycji w relacjach dwustronnych. Ponadto w 2014 r. Mongolia została włączona do programu „Aktywizacji eksportu na rynki wybranych krajów”⁹⁾, co umożliwiło przedsiębiorcom obu krajów nawiązanie kontaktów biznesowych.

Ponadto w dniu 9 maja 2017 r. została podpisana w Ułan Bator Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Mongolii o udzieleniu kredytu w ramach pomocy

⁴⁾ Zgodnie z informacjami Ambasady Mongolii, przekazanymi przez Departament Międzynarodowej Współpracy Dwustronnej Ministerstwa Gospodarki (pismo z dnia 2 lutego 2012 r., znak: DWD-I-073-133-1/12 L.EOD 140/12), w 2011 r. w Mongolii działało około 20–30 przedstawicielstw handlowych polskich firm.

⁵⁾ Według informacji Ministerstwa Gospodarki z 2012 r. na terytorium Mongolii pracowali polscy geolodzy w ramach tzw. programu naukowego, tj. wykorzystania części mongolskiego zadłużenia wobec Polski na prace geologiczne związane z poszukiwaniem złóż mineralnych.

⁶⁾ Pismo Departamentu Współpracy Międzynarodowej w Ministerstwie Rozwoju z dnia 18 maja 2016 r., znak: DWM-II-532-135-4/16

⁷⁾ Rządowe programy gospodarcze Mongolii nastawione są na przyciąganie inwestycji w branżach, w których Polska dysponuje odpowiednim potencjałem, tj. w sektorze wydobywczym, budownictwie mieszkaniowym oraz drogowym, a także w przemyśle przetwórczym.

⁸⁾ Największym polskim przedsiębiorstwem obecnym na mongolskim rynku jest firma „Bracia Urbanek” działająca w sektorze spożywczym. Od ponad 20 lat działa w Mongolii firma „Horus-Energia” specjalizująca się w urządzeniach energetycznych. W 2015 r. kolejne polskie firmy zawarły umowy handlowe oraz porozumienia kooperacyjne m.in. w zakresie produkcji pojazdów oraz uczestnictwa w planach rozbudowy sieci kolejowej.

⁹⁾ Program był realizowany do końca maja 2015 r. W ramach programu przeprowadzone były działania promujące branże artykułów rolno-spożywczych oraz maszyn i urządzeń (w tym górniczych) polegające na organizacji misji przyjazdowych do Polski dla potencjalnych kontrahentów, a także konferencji promocyjnej w Mongolii oraz organizacji kampanii promocyjnej „Made in Poland” przez artykuły sponsorowane w magazynach branżowych o zasięgu ogólnokrajowym wydanych w Mongolii.

wiązanej. Obecnie trwają prace nad przygotowaniem projektów możliwych do sfinansowania polskim kredytem rządowym¹⁰⁾.

Zawarcie polsko-mongolskiej Umowy o zabezpieczeniu społecznym byłoby niewątpliwie kolejną inicjatywą, mającą pozytywny wpływ na rozwój polsko-mongolskiej współpracy gospodarczej, z uwagi na wyeliminowanie obowiązku opłacania podwójnych składek na ubezpieczenia społeczne. Obowiązek ten zwiększa bowiem koszty działalności przedsiębiorstw i hamuje przepływ pracowników.

Uwzględniając przedstawione wyżej informacje – w opinii Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej – związanie RP i Mongolią Umową o zabezpieczeniu społecznym należy uznać za zasadne.

2. Dotychczasowy stan prawny

Między RP a Mongolią nie ma żadnych regulacji prawnych w dziedzinie zabezpieczenia społecznego. Taki stan, dla osób zainteresowanych, jest niekorzystny z uwagi na:

- brak możliwości uwzględniania okresów ubezpieczenia przebytych na terytorium drugiej Umawiającej się Strony, w celu ustalania prawa do świadczeń z zabezpieczenia społecznego oraz ich wysokości. Obecnie przy ustalaniu prawa do świadczeń oraz ich wysokości każde z ww. państw bierze pod uwagę jedynie okresy ubezpieczenia przebyte na swoim terytorium. W efekcie osoby zainteresowane często nie mogą uzyskać prawa do świadczeń, szczególnie długoterminowych, takich jak emerytury i renty, ani przy zastosowaniu wyłącznie polskich (lub mongolskich) przepisów ubezpieczeniowych, ani przy zastosowaniu zasady sumowania okresów ubezpieczenia – stanowiącej standard w tego typu umowach,
- brak możliwości transferu świadczeń z zabezpieczenia społecznego osobom, które przesiedliły się na terytorium drugiego państwa. W obowiązującym stanie prawnym, świadczenia emerytalne i rentowe przysługujące z tytułu podlegania wyłącznie polskiemu systemowi ubezpieczeń społecznych, przyznane osobom zamieszkałym za granicą, są wypłacane – na ich wniosek – osobie przez nich upoważnionej do odbioru, zamieszkałej w kraju, lub na rachunek bankowy emeryta lub rencisty

¹⁰⁾ Pismo Departamentu Współpracy Międzynarodowej w Ministerstwie Przedsiębiorczości i Technologii z dnia 5 marca 2018 r., znak: DWM-IX.5301.1.2018.AM

w kraju¹¹⁾. Oznacza to, że osoby zamieszkałe w Mongolii, które uzyskały prawo do polskich emerytur, rent z tytułu niezdolności do pracy lub rent rodzinnych, nie mogą ich otrzymywać w miejscu swojego zamieszkania, gdyż polskie ustawodawstwo w takim przypadku przewiduje wypłatę tych świadczeń tylko w RP.

Ponadto brak regulacji prawnych w dziedzinie zabezpieczenia społecznego między RP a Mongolią jest niekorzystny dla firm, które prowadzą działalność na terytoriach obu Stron, z uwagi na to konieczność opłacania podwójnych składek na ubezpieczenia społeczne. Takie podwójne „oskładkowanie” zwiększa bowiem koszty działalności przedsiębiorstw i hamuje przepływ pracowników.

3. Projektowany stan prawny

Przedstawiona Umowa odpowiada standardom międzynarodowym w dziedzinie zabezpieczenia społecznego. Jest ona oparta na podstawowych zasadach koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, tj.:

- *zasadzie równego traktowania*, zgodnie z którą osoby objęte zakresem przedmiotowym Umowy, podlegają obowiązkom i korzystają z uprawnień wynikających z ustawodawstwa drugiej Umawiającej się Strony na tych samych warunkach, co obywatele tej Umawiającej się Strony (art. 4 Umowy),
- *zasadzie sumowania okresów ubezpieczenia*, zgodnie z którą okresy ubezpieczenia przebyte na mocy ustawodawstwa każdej z Umawiających się Stron, są uwzględniane, w niezbędnym zakresie, przy ustalaniu prawa do świadczeń objętych zakresem przedmiotowym niniejszej Umowy, a także przy obliczaniu ich wymiaru, pod warunkiem że okresy te się nie pokrywają (art. 9 ust. 1; art. 10; art. 12; art. 17 ust. 3 oraz art. 19 ust. 2 Umowy),
- *zasadzie zachowania praw nabytych (transferu świadczeń)*, zgodnie z którą świadczenia objęte zakresem przedmiotowym Umowy, przysługujące na podstawie ustawodawstwa jednej Umawiającej się Strony, nie mogą ulec zmniejszeniu, zawieszeniu, uchyleniu lub wstrzymaniu z tego powodu, że uprawniony zamieszkuje na terytorium drugiej Umawiającej się Strony. Zasada ta nie będzie jednakże stosowana, w przypadku RP, w odniesieniu do zasiłków dla bezrobotnych, świadczeń w razie choroby i macierzyństwa, świadczeń z tytułu czasowej

¹¹⁾ Art. 132 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1383, z późn. zm.).

niezdolności do pracy spowodowanej wypadkiem przy pracy lub chorobą zawodową oraz świadczeń przyznawanych w szczególnym trybie oraz w drodze wyjątku¹²⁾ (art. 5 Umowy).

Umowa jest złożona z pięciu części. W części I (art. 1–5) zawarto postanowienia ogólne, tj. określono definicje występujące w Umowie (art. 1), jej zakres przedmiotowy (art. 2) i podmiotowy (art. 3) oraz wyżej wymienione *zasady równego traktowania i transferu świadczeń*.

Umowa zakłada, że jej zakresem przedmiotowym zostaną objęte, po Stronie polskiej, zasiłki dla bezrobotnych oraz następujące świadczenia z ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia społecznego rolników: świadczenia w razie choroby i macierzyństwa, emerytury, renty z tytułu niezdolności do pracy, renty rodzinne, świadczenia z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych oraz zasiłki pogrzebowe. Umowa nie obejmuje zakresem przedmiotowym rzeczowych świadczeń leczniczych, zgodnie ze stanowiskiem Ministra Zdrowia w tej sprawie¹³⁾.

Po Stronie mongolskiej zakres przedmiotowy Umowy jest równoważny z zakresem świadczeń po Stronie polskiej i obejmuje: emerytury, renty z tytułu niezdolności do pracy oraz renty z tytułu utraty żywiciela wypłacane z Funduszu Emerytalnego; świadczenia z tytułu czasowej niezdolności do pracy, zasiłki z tytułu ciąży i macierzyństwa oraz zasiłki pogrzebowe wypłacane z Funduszu Rentowego; zasiłki dla bezrobotnych wypłacane z Funduszu Bezrobocia oraz renty i zasiłki wypłacane z Funduszu Wypadkowego i Chorób Zawodowych.

Umowa będzie miała zastosowanie do tych osób, które podlegały lub podlegają ustawodawstwu RP lub Mongolii, jak również do osób, które wywodzą swoje prawa od osób wymienionych powyżej. Umowa ta nie będzie miała zatem charakteru umowy obywatelskiej, co oznacza, że uzyskanie prawa do świadczeń na jej podstawie nie będzie uzależnione od posiadania obywatelstwa jednej z Umawiających się Stron, a od podlegania jej ustawodawstwu.

¹²⁾ Świadczenia, o których mowa w art. 82 i art. 83 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1383, z późn. zm.) oraz art. 55 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2017 r. poz. 2336, z późn. zm.).

¹³⁾ Stanowisko Ministra Zdrowia z dnia 10 lutego 2012 r., znak: MZ-UZ-AK-073-26586-1/ET/12

Części II i III Umowy zawierają regulacje dotyczące poszczególnych dziedzin zabezpieczenia społecznego, objętych zakresem przedmiotowym Umowy. Regulacje te dotyczą:

1) *ustawodawstwa właściwego* (art. 6–8 Umowy)

Umowa przewiduje, że osoby objęte zakresem podmiotowym Umowy będą podlegać, w odniesieniu do danej pracy, przepisom ubezpieczeniowym wyłącznie jednego państwa (zasada stosowania jednego ustawodawstwa). Zgodnie z zasadą ogólną, zawartą w art. 6 projektu, pracownik wykonujący pracę na terytorium Umawiającej się Strony lub osoba pracująca na własny rachunek na terytorium Umawiającej się Strony będzie podlegać, w odniesieniu do tej pracy, wyłącznie ustawodawstwu tej Umawiającej się Strony. W Umowie przyjęto zatem, że ustawodawstwem właściwym jest, co do zasady, ustawodawstwo państwa miejsca wykonywania pracy (zasada *lex loci laboris*).

Od tej reguły przewidziano jednakże kilka wyjątków. Dotyczą one niektórych grup zawodowych, wykonujących pracę o nietypowym charakterze lub specyfice, tj. pracowników delegowanych, podróżującego personelu przedsiębiorstwa transportowego lub linii lotniczej, osób zatrudnionych na pokładzie statku pływającego pod banderą Umawiającej się Strony, urzędników i osób z nimi zrównanych, a także członków personelu misji dyplomatycznych oraz urzędów konsularnych.

W odniesieniu do ww. grup zawodowych Umowa zakłada, że:

- osoby zatrudnione przez pracodawcę mającego siedzibę na terytorium jednej Umawiającej się Strony (np. w RP), oddelegowane na terytorium drugiej Umawiającej się Strony (do Mongolii), w celu wykonywania pracy na rachunek tego pracodawcy, będą podlegać ustawodawstwu pierwszej Umawiającej się Strony (w tym przypadku ustawodawstwu polskiemu), pod warunkiem że przewidywany okres wykonywania pracy nie przekroczy 60 miesięcy (art. 7 ust. 1). Analogicznie, osoba oddelegowana do RP przez pracodawcę mającego siedzibę w Mongolii, w celu wykonywania pracy na rachunek tego pracodawcy, będzie podlegać ustawodawstwu mongolskiemu. Powyższe regulacje będą mieć również zastosowanie w przypadku pracowników oddelegowanych przez pracodawcę z terytorium Umawiającej się Strony na terytorium państwa trzeciego (np. do Francji), a następnie wysłanych przez tego pracodawcę z terytorium państwa

trzeciego na terytorium drugiej Umawiającej się Strony (art. 7 ust. 2). Rozwiązanie to ma na celu umożliwienie delegowania pracownika już delegowanego i przebywającego na terytorium państwa trzeciego do wykonywania pracy na terytorium drugiej Umawiającej się Strony (np. Mongolii) bez konieczności jego sprowadzania do państwa delegującego (np. do RP) przed delegowaniem na terytorium drugiej Umawiającej się Strony.

Możliwość zachowania przynależności pracownika delegowanego do systemu ubezpieczeń społecznych „państwa macierzystego” ma na celu przede wszystkim unikanie ewentualnych komplikacji natury administracyjnej, jakie mogą wynikać zarówno dla pracodawców, jak i instytucji ubezpieczeniowych, z częstych zmian w podleganiu pracowników systemom ubezpieczeń społecznych kilku różnych państw. Rozwiązanie to ma także sprzyjać rozwojowi wzajemnej współpracy gospodarczej, a w szczególności ułatwić podejmowanie decyzji o realizacji nowych inwestycji na terytorium drugiej Umawiającej się Strony,

- podróżujący personel przedsiębiorstwa transportowego lub linii lotniczej, działających na terytoriach obu Umawiających się Stron, będzie podlegał ustawodawstwu tej Umawiającej się Strony, na której takie przedsiębiorstwo lub linia lotnicza ma siedzibę,
- osoba zatrudniona na pokładzie statku pływającego pod banderą Umawiającej się Strony ma podlegać, co do zasady, ustawodawstwu tej Umawiającej się Strony (tj. ustawodawstwu państwa bandery). Jeżeli jednak jest ona wynagradzana za wykonywaną pracę przez przedsiębiorstwo mające siedzibę lub przez osobę mającą miejsce zamieszkania na terytorium drugiej Umawiającej się Strony, wówczas będzie podlegać ustawodawstwu tej Umawiającej się Strony. Analogicznie osoba zatrudniona na pokładzie statku pływającego pod banderą państwa trzeciego, wynagradzana przez przedsiębiorstwo z siedzibą na terytorium Umawiającej się Strony lub przez osobę zamieszkałą na jej terytorium, ma podlegać ustawodawstwu tej Umawiającej się Strony,
- urzędnicy i osoby z nimi zrównane będą podlegać ustawodawstwu tej Umawiającej się Strony, której administracja ich zatrudnia,
- członkowie personelu misji dyplomatycznych oraz urzędów konsularnych będą nadal podlegać postanowieniom Konwencji Wiedeńskiej o stosunkach

dyplomatycznych z dnia 18 kwietnia 1961 roku oraz Konwencji Wiedeńskiej o stosunkach konsularnych z dnia 24 kwietnia 1963 roku.

Ponadto Umowa przewiduje możliwość ustalenia, przez władze właściwe obu Umawiających się Stron lub wyznaczone przez nie instytucje, wyjątków od postanowień art. 6 i art. 7 (możliwość taka nie obejmuje uregulowań dotyczących członków personelu misji dyplomatycznych oraz urzędów konsularnych), w odniesieniu do osoby lub grupy osób, o ile znajduje się to w interesie tych osób.

2) *zasiłki dla bezrobotnych* (art. 9 Umowy)

Umowa umożliwia uwzględnienie, w niezbędnym zakresie, okresów ubezpieczenia przebytych zgodnie z ustawodawstwem każdej z Umawiających się Stron, przy ustalaniu prawa do świadczenia. Będzie to jednak możliwe wyłącznie w przypadku, gdy osoba zainteresowana posiada okresy ubezpieczenia przebyte bezpośrednio przed utratą pracy, zgodnie z ustawodawstwem tego państwa, w którym ubiega się o przyznanie zasiłku dla bezrobotnych. Ponadto Umowa przewiduje, że okres wypłacania tego świadczenia na terytorium jednej Umawiającej się Strony będzie podlegał skróceniu o okres, w którym bezrobotny pobierał taki zasiłek na terytorium drugiej Umawiającej się Strony w okresie ostatnich 12 miesięcy przed dniem złożenia wniosku o jego przyznanie.

3) *świadczenia w razie choroby i macierzyństwa* (art. 10–11 Umowy)

Umowa zakłada sumowanie okresów ubezpieczenia przebytych zgodnie z ustawodawstwem każdej z Umawiających się Stron, w niezbędnym zakresie, przy ustalaniu prawa do świadczeń w razie choroby i macierzyństwa i okresu ich przysługiwania, pod warunkiem że okresy te nie będą się pokrywały. Świadczenia w razie choroby i macierzyństwa będą przyznawane i wypłacane zgodnie z ustawodawstwem tej Umawiającej się Strony, na której terytorium osoba będzie ubezpieczona.

4) *świadczenia emerytalno-rentowe* (art. 12–16 Umowy)

Umowa przewiduje sumowanie okresów ubezpieczenia przebytych na terytorium każdej z Umawiających się Stron, jeżeli jest to konieczne, dla celów nabycia, zachowania lub przywrócenia prawa do świadczeń emerytalno-rentowych, objętych zakresem przedmiotowym tej regulacji. Świadczenie będzie obliczane w oparciu

o zasadę proporcjonalności (*pro rata temporis*), zgodnie z którą instytucja Umawiającej się Strony ponosi koszty jego wypłacania, proporcjonalnie do okresów ubezpieczenia przebytych przez ubezpieczonego zgodnie z ustawodawstwem tej Umawiającej się Strony. Wysokość emerytury lub renty z zastosowaniem zasady sumowania okresów ubezpieczenia będzie ustalana w następujący sposób:

- instytucja właściwa obliczy teoretyczną wysokość świadczenia tak, jakby wszystkie okresy ubezpieczenia zostały przebyte zgodnie z obowiązującym ją ustawodawstwem,
- instytucja właściwa określi rzeczywistą wysokość świadczenia w oparciu o proporcję okresów ubezpieczenia przebytych zgodnie z obowiązującym ją ustawodawstwem do sumy wszystkich okresów ubezpieczenia.

Jeżeli zatem polskie okresy ubezpieczenia nie okażą się wystarczające w celu przyznania prawa do polskiej emerytury lub renty, a okresy ubezpieczenia przebyte w Mongolii nie umożliwią przyznania mongolskiej emerytury lub renty, instytucje ubezpieczeniowe każdego z ww. państw ustalą prawo do świadczeń, sumując polskie i mongolskie okresy ubezpieczenia, a następnie obliczą ich wysokość w oparciu o stosunek „własnych” okresów ubezpieczenia do sumy wszystkich okresów ubezpieczenia (polskich i mongolskich). Dodatkowo, w przypadku gdy zsumowane okresy nie okażą się wystarczające do przyznania prawa do emerytury lub renty, możliwe będzie, na podstawie Umowy, uwzględnienie również okresu ubezpieczenia przebytego w państwie trzecim, z którym zarówno RP, jak i Mongolia są związane umową przewidującą sumowanie okresów ubezpieczenia.

Instytucja właściwa każdej z Umawiających się Stron uwzględni, przy ustalaniu podstawy wymiaru emerytury i renty, wyłącznie wynagrodzenie uzyskane zgodnie ze stosowanym przez nią ustawodawstwem oraz składki odprowadzone zgodnie z tym ustawodawstwem. Oznacza to, że do obliczania podstawy wymiaru polskich świadczeń emerytalno-rentowych będą uwzględniane wyłącznie wynagrodzenia osiągnane w RP lub składki odprowadzone do polskiego systemu ubezpieczeń społecznych.

Umowa zakłada jednakże, że w przypadku gdy dana osoba spełnia warunki niezbędne do nabycia prawa do świadczenia emerytalnego lub rentowego zgodnie z ustawodawstwem jednej z Umawiających się Stron, instytucja właściwa ma obowiązek ustalić prawo, jak również obliczyć wysokość świadczenia wyłącznie na

podstawie okresów ubezpieczenia przebytych zgodnie z ustawodawstwem tej Umawiającej się Strony. Jeżeli zatem ubezpieczony, posiadający okresy ubezpieczenia w RP i w Mongolii, spełni warunki do nabycia polskiego świadczenia emerytalno-rentowego na podstawie przebytych w RP okresów ubezpieczenia, polska instytucja ubezpieczeniowa przyzna prawo do tego świadczenia i obliczy jego wysokość wyłącznie w oparciu o te okresy ubezpieczenia. Jednocześnie, instytucja drugiej Umawiającej się Strony (Mongolii) przyzna ubezpieczonemu świadczenie za okresy przebyte na terytorium tej Umawiającej się Strony.

W sytuacji, w której dana osoba posiada, na terytorium jednej z Umawiających się Stron, okres ubezpieczenia krótszy niż 12 miesięcy, instytucja właściwa tej Umawiającej się Strony nie przyzna prawa do świadczenia, jeżeli zgodnie ze stosowanym przez nią ustawodawstwem przyznanie tego prawa, w oparciu o tak krótki okres ubezpieczenia, nie jest możliwe. Okres ten może jednak zostać uwzględniony, w celu nabycia prawa do świadczenia, przez instytucję właściwą drugiej Umawiającej się Strony, jeżeli, zgodnie z jej ustawodawstwem, po dokonaniu sumowania, powstanie prawo do świadczenia.

W odniesieniu do świadczeń emerytalno-rentowych będzie miała zastosowanie także zasada zrównania faktów i zdarzeń (art. 14 Umowy). Zgodnie z tą zasadą, fakty i zdarzenia, które zaistniały na terytorium jednej Umawiającej się Strony, a które mają wpływ na nabycie, zawieszenie lub wysokość świadczeń, będą uwzględniane tak, jakby zaistniały na terytorium drugiej Umawiającej się Strony.

5) *świadczenia z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych* (art. 17–18 Umowy)

Umowa przewiduje, że prawo do tych świadczeń będzie ustalane zgodnie z ustawodawstwem Umawiającej się Strony, któremu podlegał ubezpieczony w chwili wypadku przy pracy lub podczas wykonywania pracy, w wyniku której powstała u niego choroba zawodowa. W odniesieniu do świadczeń z tytułu choroby zawodowej, Umowa zakłada, że jeżeli ich przyznanie, zgodnie z ustawodawstwem jednej z Umawiających się Stron, jest uzależnione od:

- stwierdzenia choroby zawodowej po raz pierwszy na terytorium tej Umawiającej się Strony, warunek ten uważa się za spełniony, jeżeli ta choroba została stwierdzona po raz pierwszy na terytorium drugiej Umawiającej się Strony,

- wykonywania pracy, która tę chorobę spowodowała, przez określony czas, instytucja właściwa tej Umawiającej się Strony uwzględni również okres wykonywania tego samego rodzaju pracy zgodnie z ustawodawstwem drugiej Umawiającej się Strony.

Umowa zawiera także uregulowania dotyczące pogłębienia się choroby zawodowej. Jako podstawową przyjęto w tym względzie zasadę, zgodnie z którą, jeżeli prawo do świadczenia z tytułu choroby zawodowej powstało zgodnie z ustawodawstwem jednej Umawiającej się Strony, to odpowiedzialność za wypłatę świadczenia z tytułu pogłębienia się tej choroby ponosi instytucja właściwa tej Strony, nawet jeżeli pogłębienie choroby nastąpiło w chwili, gdy osoba ta podlegała ustawodawstwu drugiej Umawiającej się Strony, o ile nie wykonywała tam pracy narażającej ją na chorobę zawodową. Natomiast w sytuacji, gdy pogłębienie się choroby zawodowej u osoby otrzymującej świadczenie z tytułu tej choroby zgodnie z ustawodawstwem jednej Umawiającej się Strony, wystąpiło podczas wykonywania na terytorium drugiej Umawiającej się Strony pracy, która może spowodować chorobę zawodową, wówczas:

- instytucja właściwa pierwszej Umawiającej się Strony nadal wypłaca przyznane świadczenie nie uwzględniając pogłębienia się choroby zawodowej,
- instytucja właściwa drugiej Umawiającej się Strony, której ustawodawstwu podlegała osoba w czasie wykonywania pracy mogącej spowodować pogłębienie się choroby zawodowej, przyznaje świadczenie w wysokości różnicy między wysokością świadczenia, które przysługuje po pogłębieniu się choroby zawodowej, a wysokością świadczenia, które przysługiwałoby przed pogłębieniem się choroby zawodowej, zgodnie z obowiązującym ją ustawodawstwem.

6) *zasiłki pogrzebowe* (art.19 Umowy)

Zgodnie z Umową, prawo do tego świadczenia ustali instytucja właściwa tej Umawiającej się Strony, której ustawodawstwo miało zastosowanie do pracownika, osoby pracującej na własny rachunek oraz emeryta lub rencisty w chwili śmierci.

Na wniosek Strony mongolskiej przewidziano możliwość sumowania okresów ubezpieczenia przebytych zgodnie z ustawodawstwem każdej z Umawiających się Stron, w niezbędnym zakresie, przy ustalaniu prawa do zasiłku pogrzebowego, pod warunkiem że okresy te nie będą się pokrywały.

Jeżeli w wyniku śmierci osoby otrzymującej emeryturę lub rentę na podstawie ustawodawstwa RP i Mongolii, prawo do zasiłku pogrzebowego będzie przysługiwało zgodnie z ustawodawstwem obu Stron, świadczenie to przyzna instytucja właściwa tej Umawiającej się Strony, na której terytorium emeryt lub rencista zamieszkiwał w chwili śmierci. Jeżeli natomiast emeryt lub rencista zamieszkiwał w chwili śmierci na terytorium państwa trzeciego, prawo do świadczenia ustali instytucja właściwa tej Umawiającej się Strony, na której terytorium emeryt/rencista przebył ostatnie okresy ubezpieczenia. Postanowienia zawarte w art. 19 ust. 1–4 Umowy będą miały zastosowanie również do osób, które wywodzą swoje prawo do świadczeń od osób ubezpieczonych (do członków rodzin osób ubezpieczonych).

Część IV Umowy (art. 20–28) zawiera postanowienia różne, które odnoszą się przede wszystkim do kwestii o charakterze administracyjnym, tj. do uprawnień władz właściwych (art. 20), pomocy administracyjnej i prawnej (art. 21), ochrony danych osobowych (art. 22), zwolnień z opłat i uwierzytelnień (art. 23), składania dokumentów (art. 24), badań lekarskich (art. 25), stosowanego języka (art. 26), wypłaty świadczeń (art. 27) oraz rozstrzygania sporów (art. 28).

Ostatnią część Umowy stanowią postanowienia przejściowe i końcowe. Określono w nich, że proponowane w Umowie zasady ustalania prawa do świadczeń oraz ich wypłaty będą obowiązywały od dnia wejścia w życie Umowy. Postanowienia Umowy nie będą uzasadniały roszczeń o wypłatę świadczeń za okres przed dniem jej wejścia w życie, ale okresy ubezpieczenia przebyte zgodnie z ustawodawstwem każdej z Umawiających się Stron przed dniem wejścia w życie Umowy będą uwzględniane przy ustalaniu prawa i wysokości świadczeń przyznawanych na jej podstawie. Powyższe ma mieć również zastosowanie w odniesieniu do zdarzeń ubezpieczeniowych, które wystąpiły przed dniem wejścia w życie Umowy, pod warunkiem że zobowiązania z nich wynikające nie zostały wcześniej uregulowane.

4. Skutki wejścia w życie Umowy

Wejście w życie polsko-mongolskiej Umowy o zabezpieczeniu społecznym zagwarantuje polskim i mongolskim ubezpieczonym korzyści wynikające z:

- wyeliminowania skutków kolizji ustawodawstw Umawiających się Stron, czyli podwójnego opłacania składek na ubezpieczenia społeczne z tytułu danego

- zatrudnienia lub całkowity brak ochrony ubezpieczeniowej z tytułu danego zatrudnienia,
- możliwości uwzględniania (sumowania) okresów ubezpieczenia przebytych w Mongolii w celu ustalenia prawa i wysokości polskich świadczeń objętych zakresem przedmiotowym Umowy (i odwrotnie),
 - możliwości transferu świadczeń przyznanych na podstawie ustawodawstwa Umawiającej się Strony, w przypadku zamieszkania przez świadczeniobiorcę na terytorium drugiej Umawiającej się Strony.

Ponadto postanowienia dotyczące ustalania właściwego ustawodawstwa – przez eliminację podwójnego opłacania składek ubezpieczeniowych – mogą przyczynić się do poprawy współpracy gospodarczej między RP a Mongolią, a w szczególności pozytywnie wpłynąć na decyzje polskich firm o podejmowaniu działalności gospodarczej i usługowej na rynku mongolskim¹⁴⁾.

Wejście w życie każdej umowy o zabezpieczeniu społecznym wiąże się z określonymi skutkami finansowymi. Należy zauważyć, że w przypadku zawieranych przez RP dwustronnych umów o zabezpieczeniu społecznym zazwyczaj występują znaczne trudności w gromadzeniu danych umożliwiających dokonanie precyzyjnego wyliczenia skutków finansowych związania się taką umową. Na podstawie zebranych informacji można określić jedynie szacunkowe skutki finansowe:

1) *skutki finansowe dla budżetu państwa*

Świadczenia objęte zakresem przedmiotowym Umowy nie podlegają finansowaniu ze środków budżetu państwa. Jednakże, z uwagi na to, że przychody Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz Funduszu Emerytalno-Rentowego Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, z których środków finansowane są wypłaty świadczeń emerytalno-rentowych, pochodzą również z dotacji budżetu państwa (w przypadku Funduszu Emerytalno-Rentowego dotacja z budżetu państwa stanowi główne źródło jego przychodów), należy zauważyć, że wejście w życie umowy może spowodować wzrost dotacji z budżetu państwa. Wyliczenie ewentualnych skutków finansowych w tym zakresie nie jest jednak możliwe wskutek braku danych.

¹⁴⁾ Z roku na rok zwiększa się liczba firm współpracujących z rynkiem mongolskim. O ile w 2000 r. w wymianę handlową zaangażowanych było ponad 80 firm z Polski, to w 2014 r. liczba ta przekroczyła 260.

2) skutki finansowe dla jednostek samorządu terytorialnego

Świadczenia objęte zakresem przedmiotowym Umowy nie są finansowane ze środków jednostek samorządu terytorialnego. Wejście w życie polsko-mongolskiej Umowy o zabezpieczeniu społecznym nie będzie miało zatem wpływu na finanse jednostek samorządu terytorialnego.

3) skutki finansowe dla funduszy ubezpieczeniowych oraz dla Funduszu Pracy

Zakres przedmiotowy Umowy oznacza, że skutki wejścia w życie Umowy mogą mieć wpływ na fundusze ubezpieczeniowe, tj.: Fundusz Ubezpieczeń Społecznych i Fundusz Emerytalno-Rentowy Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego oraz na Fundusz Pracy, zaliczany do państwowych funduszy celowych związanych z zadaniami socjalnymi.

Analizując skutki finansowe dla ww. funduszy należy wyróżnić dwie grupy czynników, tj. czynniki, które mogą spowodować wzrost wydatków funduszy (ubezpieczeniowych oraz Funduszu Pracy) oraz czynniki, które nie wpłyną na wzrost wydatków funduszy ubezpieczeniowych lub spowodują wzrost ich dochodów.

W odniesieniu do pierwszej grupy czynników, należy wskazać, że:

- wejście w życie Umowy może spowodować wzrost kosztów wypłaty świadczeń należnych osobom objętym tzw. starym systemem emerytalnym, posiadającym okresy ubezpieczenia przebyte w RP, ale w wymiarze zbyt krótkim dla przyznania prawa do polskich świadczeń emerytalno-rentowych. Po wejściu w życie Umowy i zastosowaniu zasady sumowania okresów ubezpieczenia część z tych osób uzyska prawo do tych świadczeń¹⁵⁾. Wydatki z tytułu wypłaty ww. świadczeń nie powinny być jednak traktowane jako dodatkowy koszt funduszy ubezpieczeniowych, ponieważ są one realizacją wcześniejszych zobowiązań wynikających z opłacania przez wskazane osoby składek na ubezpieczenia społeczne,
- wejście w życie Umowy może generować koszty transferu świadczeń emerytalno-rentowych do miejsca zamieszkania osoby do nich uprawnionej, zamieszkałej na terytorium drugiej Umawiającej się Strony,
- w oparciu o liczbę obywateli Mongolii objętych ubezpieczeniem emerytalno-rentowym w Polsce (337 osób) oraz prognozowaną stopę bezrobocia

¹⁵⁾ Osobom, które spełniały warunki do przyznania prawa do pełnej polskiej emerytury, na ich wniosek, świadczenia te były i są przyznawane i wypłacane, czyli, zgodnie z art. 132 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, wypłacane osobom upoważnionym do ich odbioru lub na konto bankowe w RP.

w Polsce w grudniu 2017 r. (7,2%) założono, że potencjalna grupa osób uprawnionych do pobierania świadczeń z FUS będzie liczyła 312 osób w 2018 r., a w 2019 r. – 315 osób. Następnie przyjęto założenie, że obywatele Mongolii uprawnieni do pobierania świadczeń długoterminowych korzystać będą ze wsparcia w takim samym stopniu jak osoby ubezpieczone w FUS korzystały ze świadczeń w 2016 r., tj. w odniesieniu do emerytur (23% – 71 obywateli Mongolii), rent rodzinnych (6% – 18 obywateli Mongolii), rent z tytułu niezdolności do pracy (4% – 13 obywateli Mongolii) oraz emerytur przyznanych z urzędu zamiast rent z tytułu niezdolności do pracy (1% – 4 obywateli Mongolii). Zgodnie z dokonanyymi przez MRPiPS szacunkami, maksymalny koszt wypłaty świadczeń długoterminowych z FUS związany z wejściem w życie projektowanej Umowy wyniósłby w latach 2018–2019 ok. 3,5 mln zł¹⁶⁾,

- wejście w życie Umowy może spowodować pewien wzrost wydatków Funduszu Pracy na finansowanie zasiłków dla bezrobotnych. Biorąc pod uwagę liczbę potencjalnych beneficjentów Umowy (337 obywateli Mongolii objętych w Polsce ubezpieczeniem emerytalno-rentowym) oraz prognozowaną stopę bezrobocia w Polsce w grudniu 2017 r. (7,2%) przyjęto założenie, że w 2018 r. prawo do pobierania zasiłku dla bezrobotnych w Polsce w oparciu o postanowienia projektowanej Umowy mogłoby uzyskać 25 obywateli Mongolii. Na podstawie ww. danych oszacowano, że łączny koszt dla Funduszu Pracy związany z finansowaniem zasiłków dla bezrobotnych przyznanych na podstawie Umowy wyniósłby w latach 2018–2019 160,5 tys. zł¹⁷⁾. Uwzględniając jednak konieczność spełnienia warunków w celu nabycia prawa do tych świadczeń (art. 9 Umowy) oraz fakt wyłączenia możliwości ich transferu do miejsca zamieszkania osoby uprawnionej na terytorium drugiej Umawiającej się Strony (art. 5 ust. 2 pkt 2 Umowy), uzasadnione jest stwierdzenie, że wzrost wydatków Funduszu Pracy na ich finansowanie będzie nieznaczny. Należy również zwrócić uwagę, że wydatki Funduszu Pracy na finansowanie zasiłków dla bezrobotnych nie powinny być *stricte* traktowane jako dodatkowy koszt, gdyż w istocie realizacją wcześniejszych zobowiązań wynikających z pobierania składek na ten Fundusz.

¹⁶⁾ Szczegółowe oszacowanie kosztów wejścia w życie Umowy między Rzeczpospolitą Polską a Mongolią o zabezpieczeniu społecznym dokonane przez Departament Analiz Ekonomicznych i Prognoz MRPiPS z dnia 16 marca 2018 r.

¹⁷⁾ Szczegółowe oszacowanie kosztów wejścia w życie Umowy między Rzeczpospolitą Polską a Mongolią o zabezpieczeniu społecznym dokonane przez Departament Analiz Ekonomicznych i Prognoz MRPiPS z dnia 16 marca 2018 r.

W odniesieniu do drugiej grupy czynników, należy wskazać, że:

- wejście w życie Umowy nie spowoduje wzrostu wydatków funduszy ubezpieczeniowych w odniesieniu do osób objętych tzw. „nowym systemem emerytalnym”, ponieważ w przypadku tej grupy osób uzyskanie prawa do świadczeń nie jest uzależnione od konieczności osiągnięcia określonego stażu ubezpieczeniowego. Nie będzie zatem potrzeby uwzględniania okresów ubezpieczenia przebytych w Mongolii w celu uzyskania prawa do polskiego świadczenia. W efekcie nie wpłynie to na zwiększenie grupy osób uprawnionych do polskich świadczeń emerytalnych, a jedynie będzie stanowiło realizację zobowiązań wynikających z faktu przynależności do polskiego systemu ubezpieczenia społecznego i opłacania składek ubezpieczeniowych,
- liczba obywateli Mongolii podejmujących zatrudnienie w Polsce nie jest duża, ale wpływa na wzrost odprowadzanych składek na ubezpieczenia społeczne, a tym samym przyczynia się do zwiększenia bieżących dochodów funduszy ubezpieczeniowych¹⁸⁾.

Podsumowując kwestię skutków finansowych związania RP umową o zabezpieczeniu społecznym z Mongolią, należy stwierdzić, że:

- wejście w życie polsko-mongolskiej umowy o zabezpieczeniu społecznym nie będzie miało wpływu na wydatki budżetu państwa, ani na wydatki jednostek samorządu terytorialnego,
- przedstawione wyżej szacunki dotyczące wpływu polsko-mongolskiej Umowy na dochody i wydatki funduszy ubezpieczeniowych i Funduszu Pracy zostały oparte na założeniach, które w rzeczywistości nie muszą przybrać zakładanych wielkości. Uwzględniając proponowane w projekcie uregulowania, zgodnie z którymi każda z Umawiających się Stron będzie wypłacała świadczenia za własne okresy ubezpieczenia, a także obowiązujące przepisy w zakresie „nowego systemu emerytalnego” można założyć, że związanie się polsko-mongolską Umową nie

¹⁸⁾ Według danych Zakładu Ubezpieczeń Społecznych dotyczących liczby ubezpieczonych (osób fizycznych), którzy w zgłoszeniu do ubezpieczeń emerytalno-rentowych podali obywatelstwo inne niż polskie, liczba obywateli Mongolii zgłoszonych do ubezpieczenia w latach 2012–2015 wyniosła kolejno (dane na 31 grudnia każdego roku): w 2012 r. – 348, 2013 r. – 323, 2014 r. – 315, 2015 r. – 316, 2016 r. – 308, 2017 r. – 337. W latach 2012–2015 wydano kolejno następującą liczbę zezwoleń na pracę dla obywateli Mongolii: 2012 r. – 108, 2013 r. – 71, 2014 r. – 52, 2015 r. – 51, 2016 r. – 36, 2017 r. – 139. W stosunku do lat poprzednich w 2017 r. należy odnotować znaczący wzrost liczby zezwoleń – o ponad 286% w stosunku do 2016 r. 100% zezwoleń wydanych obywatelom Mongolii w 2017 r. było typu A – korzystali z nich cudzoziemcy wykonujący pracę na terytorium RP na podstawie umowy z podmiotem, którego siedziba lub miejsce zamieszkania albo oddział, zakład lub inna forma zorganizowanej działalności znajdowała się na terytorium RP.

- spowoduje istotnych kosztów dla Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz dla Funduszu Emerytalno-Rentowego Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego,
- z uwagi na procedurę obowiązującą w zakresie negocjowania umów międzynarodowych, a także podpisania, ratyfikacji i wejścia w życie takiej umowy, ewentualne skutki finansowe związania się polsko-mongolską Umową będą mogły stanowić obciążenie nie wcześniej niż w drugiej połowie 2018 r.

Szacunki po Stronie mongolskiej nie są znane.

5. Tryb związania Rzeczypospolitej Polskiej Umową

Biorąc pod uwagę postanowienia art. 89 ust. 1 pkt 5 Konstytucji RP, polsko-mongolska umowa o zabezpieczeniu społecznym będzie miała rangę ratyfikowanej umowy międzynarodowej, przy czym ratyfikacja nastąpi za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie (tzw. duża ratyfikacja). Umowa zawiera postanowienia dotyczące zabezpieczenia społecznego, które w polskim porządku prawnym stanowią materię regulowaną ustawowo. Dotyczy to m.in. możliwości sumowania polskich i mongolskich okresów ubezpieczenia w celu przyznania prawa do świadczeń i ustalenia ich wysokości oraz możliwości dokonywania wypłaty należnych świadczeń osobom uprawnionym mającym miejsce zamieszkania na terytorium drugiej Umawiającej się Strony. Związanie Rzeczypospolitej Polskiej Umową nastąpi zatem w trybie określonym w art. 12 ust. 2 ustawy z dnia 14 kwietnia 2000 r. o umowach międzynarodowych (Dz. U. poz. 443, z późn. zm.). Umowa zostanie zawarta na czas nieokreślony.

a) podmioty prawa krajowego, których dotyczy Umowa

Umowa będzie miała zastosowanie do pracowników, osób pracujących na własny rachunek (w tym rolników i domowników), ubezpieczonych każdej ze Stron oraz osób wywodzących od tych ubezpieczonych swoje prawa. Postanowienia Umowy będą miały znaczenie dla osób fizycznych przy ubieganiu się o świadczenia pieniężne objęte zakresem przedmiotowym Umowy, tj. świadczenia z tytułu: bezrobocia, choroby i macierzyństwa, starości, niezdolności do pracy, śmierci żywiciela, wypadków przy pracy i chorób zawodowych oraz zgonu.

Umowa nie dotyczy bezpośrednio osób prawnych, ale przyjęte w niej rozwiązania mogą przyczynić się do poprawy sytuacji polskich osób prawnych prowadzących działalność w Mongolii, w szczególności przez wyeliminowanie obowiązku

podwójnego opłacania składek na ubezpieczenie społeczne. Postanowienia Umowy będą wpływały korzystnie na rozwój współpracy gospodarczej, jak również ułatwią swobodny przepływ osób,

b) sposób, w jaki Umowa dotyczy spraw uregulowanych w prawie wewnętrznym

Postanowienia Umowy odnoszą się do spraw uregulowanych w następujących ustawach:

- ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1778, z późn. zm.),
- ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1383, z późn. zm.),
- ustawa z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych (Dz. U. z 2017 r. poz. 870, z późn. zm.),
- ustawa z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2017 r. poz. 2336, z późn. zm.),
- ustawa z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1773, z późn. zm.),
- ustawa z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. z 2017 r. poz. 1368),
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2017 r. poz. 1065, z późn. zm.),

c) środki prawne, jakie powinny zostać przyjęte w celu wykonania Umowy

Wejście w życie Umowy nie będzie wymagało wprowadzania zmian w polskim ustawodawstwie. Wymogiem niezbędnym, zgodnie z art. 20 pkt 1 Umowy, jest jedynie zawarcie przez Umawiające się Strony Porozumienia Administracyjnego w sprawie stosowania Umowy. Porozumienie Administracyjne zostało podpisane, wraz z Umową, w dniu 24 stycznia 2018 r. w Warszawie.

UMOWA

MIĘDZY

RZECZĄPOSPOLITĄ POLSKĄ

A

MONGOLIĄ

O ZABEZPIECZENIU SPOŁECZNYM

RZECZPOSPOLITA POLSKA

i

MONGOLIA

zwane dalej „Umawiającymi się Stronami”,
pragnąc uregulować wzajemne stosunki między obu Państwami
w zakresie zabezpieczenia społecznego uzgodniły, co następuje:

CZĘŚĆ I

POSTANOWIENIA OGÓLNE

Artykuł 1

Definicje

1. W niniejszej Umowie poniższe pojęcia oznaczają:

- (1) „ustawodawstwo” - ustawy oraz inne przepisy prawne, które regulują dziedziny zabezpieczenia społecznego wymienione w artykule 2 niniejszej Umowy;
- (2) „władza właściwa”:
 - 1) w Mongolii – ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego (ministerstwo właściwe do spraw zabezpieczenia społecznego),
 - 2) w Rzeczypospolitej Polskiej – ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego;
- (3) „instytucja właściwa” - instytucję upoważnioną do stosowania ustawodawstwa;
- (4) „instytucja łącznikowa” - instytucję zapewniającą koordynację i wymianę informacji między instytucjami Umawiających się Stron w celu stosowania niniejszej Umowy;
- (5) „zamieszkanie” - miejsce stałego zamieszkania, zgodnie z przepisami prawnymi każdej z Umawiających się Stron;
- (6) „pobyt” - czasowy pobyt;
- (7) „okres ubezpieczenia” - okresy składkowe, okresy zatrudnienia lub okresy pracy na własny rachunek, określone lub uznane za takie przez ustawodawstwo, zgodnie z którym zostały one przebyte oraz okresy z nimi zrównane, zgodnie z ustawodawstwem Umawiającej się Strony;
- (8) „ubezpieczony” - osobę, która jest lub była ubezpieczona zgodnie z ustawodawstwem Umawiającej się Strony;

(9) „świadczenia” - emerytury, renty oraz inne świadczenia pieniężne przewidziane przez ustawodawstwo Umawiającej się Strony, w tym wszelkie dodatki i podwyżki.

2. Inne pojęcia użyte w niniejszej Umowie mają znaczenie nadane im przez ustawodawstwo każdej z Umawiających się Stron.

Artykuł 2

Zakres przedmiotowy

1. Niniejszą Umowę stosuje się:

(1) w odniesieniu do Mongolii, do następujących świadczeń wypłacanych na podstawie ustawy o ubezpieczeniach społecznych:

- 1) emerytur, rent z tytułu niezdolności do pracy oraz rent z tytułu utraty żywiciela, wypłacanych z Funduszu Emerytalnego,
- 2) świadczeń z tytułu czasowej niezdolności do pracy, zasiłków z tytułu ciąży i macierzyństwa oraz zasiłków pogrzebowych, wypłacanych z Funduszu Rentowego,
- 3) zasiłków dla bezrobotnych wypłacanych z Funduszu Bezrobocia,
- 4) rent i zasiłków wypłacanych z Funduszu Wypadkowego i Chorób Zawodowych;

(2) w odniesieniu do Rzeczypospolitej Polskiej, do następujących świadczeń z zabezpieczenia społecznego:

- 1) zasiłków dla bezrobotnych,
- oraz z ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia społecznego rolników:
- 2) świadczeń w razie choroby i macierzyństwa,
 - 3) emerytur, rent z tytułu niezdolności do pracy oraz rent rodzinnych,
 - 4) świadczeń z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych,
 - 5) zasiłków pogrzebowych.

2. Niniejszą Umowę stosuje się również do wszystkich ustaw i innych przepisów prawnych, zmieniających lub uzupełniających ustawodawstwo.

3. Niniejszej Umowy nie stosuje się do ustaw ani innych przepisów prawnych, które rozszerzają istniejące ustawodawstwo jednej Umawiającej się Strony na nowe kategorie świadczeniobiorców, jeżeli władza właściwa tej Umawiającej się Strony zawiadomi władzę właściwą drugiej Umawiającej się Strony, w okresie sześciu miesięcy od daty ogłoszenia takich nowych ustaw lub innych przepisów prawnych, o tym że nie przewiduje się takiego rozszerzenia niniejszej Umowy.

Artykuł 3

Zakres podmiotowy

Niniejszą Umowę stosuje się do:

- (1) osób, które podlegały lub podlegają ustawodawstwu jednej lub obu Umawiających się Stron;
- (2) innych osób, jeżeli wywodzą swoje prawa od osób wymienionych w punkcie 1.

Artykuł 4

Równe traktowanie

Jeżeli niniejsza Umowa nie stanowi inaczej, osoby, do których stosują się postanowienia niniejszej Umowy, podlegają obowiązkom i korzystają z uprawnień wynikających z ustawodawstwa drugiej Umawiającej się Strony na tych samych warunkach, co obywatele tej Umawiającej się Strony.

Artykuł 5

Transfer świadczeń

1. Jeżeli niniejsza Umowa nie stanowi inaczej, świadczenia przysługujące na podstawie ustawodawstwa jednej Umawiającej się Strony nie mogą ulec zmniejszeniu, zawieszeniu, uchyleniu lub wstrzymaniu z tego powodu, że uprawniony zamieszkuje na terytorium drugiej Umawiającej się Strony.
2. Postanowień ustępu 1 nie stosuje się:

- (1) w przypadku Mongolii, do zasiłków dla bezrobotnych, świadczeń z tytułu czasowej niezdolności do pracy, zasiłków z tytułu ciąży i macierzyństwa oraz zasiłków wypłacanych z Funduszu Wypadkowego i Chorób Zawodowych;
- (2) w przypadku Rzeczypospolitej Polskiej, do zasiłków dla bezrobotnych, świadczeń w razie choroby i macierzyństwa, świadczeń z tytułu czasowej niezdolności do pracy spowodowanej wypadkiem przy pracy lub chorobą zawodową oraz świadczeń przyznawanych w szczególnym trybie i w drodze wyjątku.

CZĘŚĆ II

USTAWODAWSTWO WŁAŚCIWE

Artykuł 6

Zasady ogólne

Jeżeli artykuły 7 i 8 niniejszej Umowy nie stanowią inaczej:

- (1) pracownik wykonujący pracę na terytorium Umawiającej się Strony podlega, w odniesieniu do tej pracy, wyłącznie ustawodawstwu tej Umawiającej się Strony;
- (2) osoba pracująca na własny rachunek na terytorium Umawiającej się Strony podlega, w odniesieniu do tej pracy, wyłącznie ustawodawstwu tej Umawiającej się Strony.

Artykuł 7

Zasady szczególne

1. Jeżeli pracownik zatrudniony przez pracodawcę mającego siedzibę na terytorium jednej Umawiającej się Strony, zostanie wysłany na terytorium drugiej Umawiającej się Strony, w celu wykonywania pracy na rachunek tego pracodawcy, podlega on ustawodawstwu pierwszej Umawiającej się Strony, pod warunkiem, że przewidywany okres wykonywania pracy nie przekracza 60 miesięcy.
2. Postanowienia ustępu 1 stosuje się także w przypadku, gdy pracownik wysłany przez swego pracodawcę z terytorium Umawiającej się Strony na terytorium

państwa trzeciego, obowiązkowo podlegający ustawodawstwu tej Umawiającej się Strony w okresie zatrudnienia na terytorium państwa trzeciego, zostaje następnie wysłany przez tego pracodawcę z terytorium państwa trzeciego na terytorium drugiej Umawiającej się Strony.

3. Podróżujący personel przedsiębiorstwa transportowego lub linii lotniczej, działających na terytoriach obu Umawiających się Stron, podlega ustawodawstwu tej Umawiającej się Strony, na której terytorium przedsiębiorstwo lub linia lotnicza ma siedzibę.
4. Osoba zatrudniona na pokładzie statku pływającego pod banderą Umawiającej się Strony podlega ustawodawstwu tej Umawiającej się Strony. Jeżeli jednak osoba ta jest wynagradzana za tę pracę przez przedsiębiorstwo mające siedzibę lub przez osobę mającą miejsce zamieszkania na terytorium drugiej Umawiającej się Strony, podlega ustawodawstwu tej Umawiającej się Strony. Zdanie drugie stosuje się także, gdy statek pływa pod banderą państwa trzeciego, ale załoga jest wynagradzana przez przedsiębiorstwo z siedzibą na terytorium Umawiającej się Strony lub przez osobę zamieszkałą na jej terytorium.
5. Urzędnicy i osoby z nimi zrównane podlegają ustawodawstwu tej Umawiającej się Strony, której administracja ich zatrudnia.
6. Członkowie personelu misji dyplomatycznych oraz urzędów konsularnych podlegają postanowieniom Konwencji Wiedeńskiej o stosunkach dyplomatycznych z dnia 18 kwietnia 1961 r. oraz Konwencji Wiedeńskiej o stosunkach konsularnych z dnia 24 kwietnia 1963 r.

Artykuł 8

Wyjątki

Władze właściwe obu Umawiających się Stron lub wyznaczone przez nie instytucje mogą, za obopólną zgodą, ustalić wyjątki od postanowień artykułów 6 i 7 ustępy od 1 do 5 w odniesieniu do jakiegokolwiek osoby lub grupy osób, w ich interesie.

CZĘŚĆ III
POSTANOWIENIA DOTYCZĄCE ŚWIADCZEŃ

ROZDZIAŁ 1
Zasiłki dla bezrobotnych

Artykuł 9
Ustalanie prawa

1. Okresy ubezpieczenia przebyte zgodnie z ustawodawstwem jednej z Umawiających się Stron są uwzględniane, w niezbędnym zakresie, przy ustalaniu prawa do zasiłku dla bezrobotnych zgodnie z ustawodawstwem drugiej Umawiającej się Strony, jeżeli osoba zainteresowana posiada okresy ubezpieczenia przebyte bezpośrednio przed utratą pracy zgodnie z ustawodawstwem tej drugiej Umawiającej się Strony.
2. Okres wypłacania zasiłku dla bezrobotnych podlega skróceniu o okres, w którym bezrobotny otrzymywał taki zasiłek na terytorium drugiej Umawiającej się Strony w okresie ostatnich 12 miesięcy przed dniem złożenia wniosku.

ROZDZIAŁ 2
Choroba i macierzyństwo

Artykuł 10
Sumowanie okresów ubezpieczenia

Okresy ubezpieczenia przebyte zgodnie z ustawodawstwem każdej z Umawiających się Stron są uwzględniane, w niezbędnym zakresie, przy ustalaniu prawa do świadczeń i okresu ich przysługiwania, pod warunkiem że się nie pokrywają.

Artykuł 11
Świadczenia

Świadczenia w razie choroby i macierzyństwa są przyznawane i wypłacane zgodnie z ustawodawstwem tej Umawiającej się Strony, na której terytorium osoba jest ubezpieczona.

ROZDZIAŁ 3

Emerytury i renty

Artykuł 12

Sumowanie okresów ubezpieczenia

1. Jeżeli ustawodawstwo jednej Umawiającej się Strony uzależnia nabycie, zachowanie lub przywrócenie prawa do emerytury lub renty od przebycia określonego okresu ubezpieczenia, to instytucja właściwa tej Umawiającej się Strony uwzględnia, jeżeli to konieczne, okresy ubezpieczenia przebyte zgodnie z ustawodawstwem drugiej Umawiającej się Strony, tak jakby były okresami ubezpieczenia przebytymi zgodnie ze stosowanym przez nią ustawodawstwem, jeżeli okresy te się nie pokrywają.
2. Jeżeli ustawodawstwo jednej Umawiającej się Strony uzależnia nabycie prawa do emerytury lub renty od przebycia okresów ubezpieczenia w zawodzie objętym ubezpieczeniem w systemie specjalnym lub od wykonywania określonego zatrudnienia, to okresy ubezpieczenia przebyte w tym zawodzie lub w tym zatrudnieniu zgodnie z ustawodawstwem drugiej Umawiającej się Strony są sumowane przy przyznawaniu emerytury lub renty.
3. Jeżeli po zsumowaniu, zgodnie z ustępem 1, ubezpieczony nie nabywa prawa do emerytury lub renty, instytucja właściwa Umawiającej się Strony uwzględnia okres ubezpieczenia przebyty w państwie trzecim, z którym obie Umawiające się Strony są związane umową przewidującą sumowanie okresów ubezpieczenia.

Artykuł 13

Okresy ubezpieczenia krótsze niż 12 miesięcy

1. Jeżeli okresy ubezpieczenia przebyte zgodnie z ustawodawstwem jednej Umawiającej się Strony są krótsze niż 12 miesięcy i na podstawie tych okresów nie powstaje prawo do emerytury lub renty zgodnie z tym ustawodawstwem, to instytucja właściwa tej Umawiającej się Strony nie przyznaje emerytury lub renty.

2. Nie naruszając postanowień ustępu 1, okresy ubezpieczenia krótsze niż 12 miesięcy, przebyte zgodnie z ustawodawstwem każdej z Umawiających się Stron, są uwzględniane przez instytucję właściwą tej Umawiającej się Strony, w której po zsumowaniu tych okresów, powstanie prawo do emerytury lub renty.

Artykuł 14

Zrównanie faktów i zdarzeń

Fakty i zdarzenia, które mają wpływ na nabycie prawa, zawieszenie lub wysokość emerytury lub renty, które zaistniały na terytorium jednej Umawiającej się Strony są uwzględniane tak, jakby zaistniały na terytorium drugiej Umawiającej się Strony.

Artykuł 15

Emerytury i renty bez sumowania okresów ubezpieczenia

Jeżeli osoba spełnia warunki niezbędne do nabycia prawa do emerytury lub renty zgodnie z ustawodawstwem jednej z Umawiających się Stron, bez uwzględnienia okresów ubezpieczenia przebytych zgodnie z ustawodawstwem drugiej Umawiającej się Strony, to instytucja właściwa ustala prawo i oblicza wysokość emerytury lub renty wyłącznie na podstawie okresów ubezpieczenia przebytych zgodnie ze stosowanym przez nią ustawodawstwem.

Artykuł 16

Emerytury i renty z sumowaniem okresów ubezpieczenia

1. Jeżeli zgodnie z ustawodawstwem jednej z Umawiających się Stron prawo do emerytury lub renty przysługuje po zastosowaniu postanowień artykułu 12 niniejszej Umowy, instytucja właściwa tej Umawiającej się Strony ustala emeryturę lub rentę w następujący sposób:

- (1) oblicza teoretyczną wysokość emerytury lub renty, należną w przypadku, gdyby wszystkie okresy ubezpieczenia zostały przebyte zgodnie z obowiązującym ją ustawodawstwem;

(2) na podstawie teoretycznej wysokości, o której mowa w punkcie 1, określa rzeczywistą wysokość emerytury lub renty w oparciu o proporcję okresów ubezpieczenia przebytych zgodnie z ustawodawstwem, które stosuje, do sumy wszystkich przebytych okresów ubezpieczenia.

2. Przy ustalaniu podstawy wymiaru emerytury lub renty instytucja właściwa każdej z Umawiających się Stron uwzględnia wyłącznie wynagrodzenie uzyskane zgodnie z ustawodawstwem stosowanym przez tę instytucję oraz składki odprowadzone zgodnie z tym ustawodawstwem.

ROZDZIAŁ 4

Wypadki przy pracy i choroby zawodowe

Artykuł 17

Prawo do świadczeń

1. Prawo do świadczeń z tytułu wypadku przy pracy lub choroby zawodowej ustala się zgodnie z ustawodawstwem Umawiającej się Strony, któremu podlegał ubezpieczony w chwili wypadku przy pracy lub podczas wykonywania pracy, w wyniku której powstała u niego choroba zawodowa.
2. Jeżeli przyznanie świadczeń z tytułu choroby zawodowej, zgodnie z ustawodawstwem jednej z Umawiających się Stron, jest uzależnione od stwierdzenia tej choroby po raz pierwszy na terytorium tej Umawiającej się Strony, warunek ten uważa się za spełniony, jeżeli choroba ta została stwierdzona po raz pierwszy na terytorium drugiej Umawiającej się Strony.
3. Jeżeli przyznanie świadczeń z tytułu choroby zawodowej, zgodnie z ustawodawstwem jednej Umawiającej się Strony, jest uzależnione od wykonywania pracy, która tę chorobę spowodowała, przez określony czas, właściwa instytucja tej Umawiającej się Strony uwzględnia także okres wykonywania tego samego rodzaju pracy zgodnie z ustawodawstwem drugiej Umawiającej się Strony.

Artykuł 18

Pogłębienie się choroby zawodowej

1. Jeżeli prawo do świadczenia z tytułu choroby zawodowej powstało zgodnie z ustawodawstwem jednej Umawiającej się Strony, instytucja właściwa tej Umawiającej się Strony ponosi odpowiedzialność za wypłatę świadczenia z tytułu pogłębienia się choroby zawodowej, nawet jeżeli to pogłębienie nastąpiło w chwili, gdy osoba podlegała ustawodawstwu drugiej Umawiającej się Strony, jeżeli nie wykonywała tam pracy narażającej na chorobę zawodową.
2. W przypadku pogłębienia się choroby zawodowej u osoby otrzymującej świadczenie z tytułu choroby zawodowej zgodnie z ustawodawstwem pierwszej Umawiającej się Strony, podczas wykonywania pracy, która może spowodować chorobę zawodową, na terytorium drugiej Umawiającej się Strony:
 - (1) instytucja właściwa pierwszej Umawiającej się Strony nadal wypłaca przyznane świadczenie nie uwzględniając pogłębienia się choroby zawodowej;
 - (2) instytucja właściwa drugiej Umawiającej się Strony, której ustawodawstwu podlegała osoba w czasie wykonywania pracy mogącej spowodować pogłębienie się choroby zawodowej, przyznaje świadczenie w wysokości różnicy między wysokością świadczenia, które przysługuje po pogłębieniu się choroby zawodowej, a wysokością świadczenia, które przysługiwałoby przed pogłębieniem się choroby zawodowej, zgodnie ze stosowanym przez nią ustawodawstwem.

ROZDZIAŁ 5

Zasiłki pogrzebowe

Artykuł 19

Ustalanie prawa

1. Prawo do zasiłku pogrzebowego ustala instytucja właściwa Umawiającej się Strony, której ustawodawstwo stosuje się do pracownika, osoby pracującej na własny rachunek, emeryta lub rencisty w chwili śmierci.

2. Jeżeli ustawodawstwo Umawiającej się Strony uzależnia nabycie prawa do zasiłku pogrzebowego, o którym mowa w ustępie 1, od zgromadzenia określonych okresów ubezpieczenia, instytucja właściwa stosuje postanowienia artykułu 10 niniejszej Umowy.
3. Jeżeli w wyniku śmierci osoby otrzymującej emeryturę lub rentę na podstawie ustawodawstwa każdej z Umawiających się Stron, prawo do zasiłku pogrzebowego przysługuje zgodnie z ustawodawstwem każdej z Umawiających się Stron, zasiłek pogrzebowy przyznaje instytucja właściwa tej Umawiającej się Strony, na której terytorium emeryt lub rencista miał miejsce zamieszkania w chwili śmierci.
4. Jeżeli emeryt lub rencista, o którym mowa w ustępie 3, nie zamieszkiwał w chwili śmierci na terytorium żadnej z Umawiających się Stron, prawo do zasiłku pogrzebowego ustala instytucja właściwa tej Umawiającej się Strony, na której terytorium zostały przebyte ostatnie okresy ubezpieczenia.
5. Postanowienia ustępów od 1 do 4 stosuje się odpowiednio do osób, o których mowa w artykule 3 punkt 2 niniejszej Umowy.

CZĘŚĆ IV POSTANOWIENIA RÓŻNE

Artykuł 20 Uprawnienia władz właściwych

Władze właściwe w celu realizacji niniejszej Umowy:

- (1) uzgodnią w porozumieniu administracyjnym sposoby realizacji niniejszej Umowy;
- (2) wyznaczą instytucje łącznikowe i instytucje właściwe w celu ułatwienia i przyspieszenia wykonywania postanowień niniejszej Umowy;
- (3) wymieniają informacje dotyczące zmian ustawodawstwa, które mogą mieć wpływ na wykonywanie postanowień niniejszej Umowy.

Artykuł 21

Pomoc administracyjna i prawna

1. Władze właściwe, instytucje łącznikowe i instytucje właściwe obu Umawiających się Stron udzielają sobie wzajemnie pomocy przy wykonywaniu postanowień niniejszej Umowy. Pomoc ta jest bezpłatna, chyba że władze właściwe ustalą, że dokonywany będzie zwrot niektórych kosztów związanych z udzielaniem pomocy.
2. Dokumenty lub zaświadczenia wydawane przez władze właściwe, instytucje łącznikowe i instytucje właściwe jednej Umawiającej się Strony są uznawane przez władze właściwe, instytucje łącznikowe i instytucje właściwe drugiej Umawiającej się Strony.

Artykuł 22

Ochrona danych

1. Wszelkie informacje umożliwiające identyfikację osoby fizycznej stanowią dane osobowe. Dane osobowe podlegają ochronie.
2. Władze właściwe, instytucje łącznikowe i instytucje właściwe obu Umawiających się Stron mogą przekazywać sobie wszelkie dane osobowe niezbędne do stosowania niniejszej Umowy.
3. Dane osobowe przekazane władzy właściwej, instytucji łącznikowej i instytucji właściwej jednej z Umawiających się Stron mogą być wykorzystywane tylko w celu stosowania niniejszej Umowy.
4. Umawiająca się Strona może jednak wykorzystać takie dane do innych celów za zgodą osoby zainteresowanej albo bez jej zgody w następujących przypadkach:
 - (1) w przypadku wykorzystania danych, mającego bezpośredni i istotny związek z celami, dla których dane zgromadzono;
 - (2) w przypadku, gdy wykorzystanie danych w sposób oczywisty działa na korzyść osoby zainteresowanej, lub;

(3) w przypadku gdy wykorzystanie tych danych jest niezbędne dla stosowania ustawodawstwa w Rzeczypospolitej Polskiej lub w Mongolii.

5. Dane osobowe przekazane, w związku ze stosowaniem niniejszej Umowy, władzy właściwej, instytucji łącznikowej i instytucji właściwej jednej z Umawiających się Stron mogą zostać przekazane innej instytucji tej Umawiającej się Strony tylko dla stosowania niniejszej Umowy.
6. Umawiająca się Strona może jednak przekazać takie dane za zgodą osoby zainteresowanej, albo bez jej zgody w następujących przypadkach:
 - (1) dane są niezbędne do wykonywania uprawnień instytucji jednej z Umawiających się Stron;
 - (2) przekazanie danych w sposób oczywisty działa na korzyść osoby zainteresowanej, lub;
 - (3) przekazanie danych jest niezbędne dla stosowania ustawodawstwa w Rzeczypospolitej Polskiej lub w Mongolii .
7. Władze właściwe, instytucje łącznikowe i instytucje właściwe obu Umawiających się Stron gwarantują wzajemnie, że przekazując dane, o których mowa w ustępie 3, stosować będą środki umożliwiające ochronę tych danych.
8. Władza właściwa, instytucja łącznikowa i instytucja właściwa Umawiającej się Strony, której przekazano dane, o których mowa w ustępie 3, chroni je przed nieuprawnionym dostępem, zmianami i przekazywaniem.
9. Władza właściwa, instytucja łącznikowa i instytucja właściwa Umawiającej się Strony, której przekazano dane osobowe, o których mowa w ustępie 3, podejmuje niezbędne środki, aby dane te były aktualne, pełne i dokładne dla realizacji celów, dla których je zgromadzono. W miarę potrzeby, dane te są korygowane, a dane zgromadzone lub przechowywane w sposób nieuprawniony w świetle stosowanych przepisów prawnych są niszczone. Na wniosek, niszczone są również dane, których przekazanie jest zabronione na mocy przepisów prawnych Umawiającej się Strony, która je przekazała.

10. Z zastrzeżeniem przepisów prawnych Umawiającej się Strony, dane uzyskane przez Umawiającą się Stronę w związku ze stosowaniem niniejszej Umowy, zostają zniszczone po osiągnięciu celów, dla których je zgromadzono lub wykorzystano. Władze właściwe, instytucje łącznikowe i instytucje właściwe obydwu Umawiających się Stron stosują bezpieczne i całkowite środki umożliwiające zniszczenie danych i wzajemnie gwarantują ochronę danych osobowych przeznaczonych do zniszczenia.
11. Na wniosek władzy właściwej, instytucji łącznikowej i instytucji właściwej Umawiającej się Strony, osoba zainteresowana ma prawo zostać poinformowana o przekazaniu danych osobowych, o których mowa w ustępie 3, i ich wykorzystaniu do celów innych niż stosowanie niniejszej Umowy. Osoba zainteresowana może również uzyskać dostęp do danych osobowych jej dotyczących i dokonać ich korekty, z zastrzeżeniem wyjątków przewidzianych przez przepisy prawne Umawiającej się Strony, na której terytorium znajdują się te dane.
12. Władze właściwe Umawiających się Stron informują się wzajemnie o wszelkich zmianach w przepisach prawnych dotyczących ochrony danych osobowych.
13. Postanowienia ustępów 3 i następných stosuje się, w niezbędnym zakresie, wobec innych danych chronionych, uzyskanych w trakcie stosowania niniejszej Umowy lub w związku z niniejszą Umową.

Artykuł 23

Zwolnienia z opłat i uwierzytelnień

1. Jeżeli ustawodawstwo jednej Umawiającej się Strony przewiduje, że wniosek, dokument lub zaświadczenie nie podlega lub jest zwolnione całkowicie lub częściowo od opłat, odnosi się to w takim samym zakresie do wniosków, dokumentów i zaświadczeń przedkładanych zgodnie z ustawodawstwem drugiej Umawiającej się Strony.
2. Wnioski, dokumenty i zaświadczenia pisemne jakiegokolwiek rodzaju, niezbędne do realizacji niniejszej Umowy, nie wymagają uwierzytelnienia przez władze dyplomatyczne i konsularne.

Artykuł 24

Składanie dokumentów

1. Wnioski, odwołania od decyzji oraz oświadczenia składane władzy właściwej, instytucji łącznikowej lub instytucji właściwej jednej Umawiającej się Strony, są uważane za złożone w tym samym terminie władzy właściwej, instytucji łącznikowej lub instytucji właściwej drugiej Umawiającej się Strony.
2. Wniosek o przyznanie świadczeń zgodnie z ustawodawstwem jednej Umawiającej się Strony, jest uważany za wniosek o przyznanie odpowiednich świadczeń zgodnie z ustawodawstwem drugiej Umawiającej się Strony, chyba że wnioskodawca wystąpi o odroczenie ustalenia prawa do emerytury zgodnie z ustawodawstwem drugiej Umawiającej się Strony.

Artykuł 25

Badania lekarskie

1. Badania lekarskie osób zamieszkałych lub przebywających na terytorium drugiej Umawiającej się Strony przeprowadza instytucja miejsca zamieszkania lub pobytu na wniosek i na koszt instytucji właściwej.
2. Koszty badań lekarskich nie są zwracane, jeżeli są one wykonywane dla instytucji obu Umawiających się Stron.

Artykuł 26

Stosowany język

1. Dla stosowania niniejszej Umowy władze właściwe, instytucje łącznikowe i instytucje właściwe Umawiających się Stron posługują się językiem urzędowym każdej z Umawiających się Stron lub językiem angielskim.
2. Władze właściwe, instytucje łącznikowe i instytucje właściwe jednej Umawiającej się Strony nie mogą odrzucić wniosków, odwołań ani innych, skierowanych do nich, dokumentów z tego powodu, że zostały sporządzone w języku urzędowym drugiej Umawiającej się Strony lub w języku angielskim.

Artykuł 27
Wyplata świadczeń

1. Instytucje właściwe każdej z Umawiających się Stron wypłacają świadczenia pieniężne na mocy niniejszej Umowy bezpośrednio osobom uprawnionym, zamieszkałym na terytorium drugiej Umawiającej się Strony, w walucie urzędowej swojego państwa, a jeżeli ta waluta nie jest swobodnie wymienialna, w walucie swobodnie wymienialnej.
2. W przypadku wprowadzenia kontroli walut lub innych podobnych środków przez Umawiającą się Stronę, które ograniczą wypłaty, przelewy lub transfery środków lub instrumentów finansowych osobom przebywającym poza terytorium tej Umawiającej się Strony, Strona ta bezzwłocznie zastosuje środki zapewniające przekazanie wszelkich kwot, które muszą być wypłacone zgodnie z niniejszą Umową osobom wymienionym w artykule 3, które mają miejsce zamieszkania na terytorium drugiej Umawiającej się Strony.

Artykuł 28
Rozstrzygnięcie sporów

Wszelkie spory powstałe między Umawiającymi się Stronami dotyczące stosowania i wykładni niniejszej Umowy rozstrzygają wspólnie władze właściwe Umawiających się Stron.

CZĘŚĆ V
POSTANOWIENIA PRZEJŚCIOWE I KOŃCOWE

Artykuł 29
Postanowienia przejściowe

1. Niniejsza Umowa nie przyznaje prawa do wypłaty świadczeń za okres poprzedzający dzień jej wejścia w życie.

2. Przy ustalaniu prawa do świadczeń zgodnie z niniejszą Umową uwzględniane są także okresy ubezpieczenia, przebyte zgodnie z ustawodawstwem Umawiających się Stron przed dniem jej wejścia w życie.
3. Z zastrzeżeniem ustępu 1, niniejsza Umowa odnosi się także do zdarzeń ubezpieczeniowych, które wystąpiły przed dniem jej wejścia w życie pod warunkiem, że zobowiązania z nich wynikające nie zostały wcześniej uregulowane.
4. Świadczenia przyznane przed dniem wejścia w życie niniejszej Umowy mogą być, na wniosek zainteresowanego, ponownie ustalone zgodnie z niniejszą Umową, jeżeli zmiana wynika wyłącznie z postanowień niniejszej Umowy. Takie ponowne ustalenie nie może spowodować zmniejszenia kwoty świadczenia.

Artykuł 30

Okres obowiązywania Umowy

1. Niniejsza Umowa zawarta zostaje na czas nieokreślony. Może zostać wypowiedziana przez każdą z Umawiających się Stron, w drodze pisemnej notyfikacji, nie później niż na sześć miesięcy przed upływem danego roku kalendarzowego. W takim przypadku Umowa utraci moc z końcem tego roku.
2. W przypadku wypowiedzenia niniejszej Umowy, wszelkie prawa nabyte na mocy jej postanowień zostaną zachowane.
3. Wnioski złożone przed dniem utraty mocy niniejszej Umowy zostaną rozpatrzone zgodnie z postanowieniami niniejszej Umowy.

Artykuł 31

Wejście w życie Umowy

Umawiające się Strony powiadomią się, w drodze pisemnej notyfikacji, drogą dyplomatyczną, o zakończeniu wewnętrznych procedur, niezbędnych do wejścia w życie niniejszej Umowy. Niniejsza Umowa wchodzi w życie pierwszego dnia trzeciego miesiąca następującego po miesiącu, w którym nastąpiła ostatnia notyfikacja.

NA DOWÓD CZEGO niżej podpisani, należycie do tego upoważnieni, podpisali niniejszą Umowę.

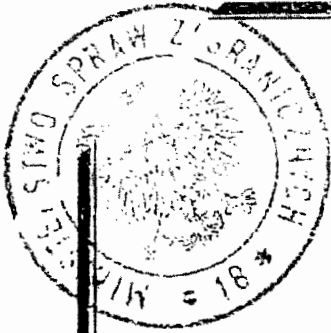
SPORZĄDZONO w Warszawie..... dnia 24 stycznia 2018 roku,
w dwóch egzemplarzach, w językach polskim, mongolskim i angielskim, przy czym
każdy tekst jest jednakowo autentyczny. W przypadku różnic interpretacyjnych w języku
polskim i mongolskim, tekst w języku angielskim uważa się za rozstrzygający.

W IMIENIU
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Ewaku Jupała

W IMIENIU
MONGOLII

O. Hurdzy?

AGREEMENT

BETWEEN

THE REPUBLIC OF POLAND

AND

MONGOLIA

ON SOCIAL SECURITY

THE REPUBLIC OF POLAND

AND

MONGOLIA

Hereinafter referred to as "the Contracting Parties",

Desiring to regulate the mutual relations between the two countries in the field of social security, have agreed as follows:

PART I
GENERAL PROVISIONS

Article 1
Definitions

1. In this Agreement the terms below shall receive the following meaning:

(1) "legislation" – the acts and other legal provisions which regulate the branches of social security, listed in Article 2 of this Agreement;

(2) "competent authority":

1) in Mongolia - the Minister competent for social security (Ministry competent for social security),

2) in the Republic of Poland – the Minister competent for social security;

(3) "competent institution" – an institution entitled to apply the legislation;

(4) "liaison body" – an institution ensuring coordination and exchange of information between the institutions of the Contracting Parties for the application of this Agreement;

(5) "residence" – a place of permanent residence, in accordance with the provisions of law of each Contracting Party;

(6) "stay" – a temporary stay;

(7) "insurance period" – contribution periods, periods of employment or self-employment, determined or considered as such by the legislation in accordance with they have been completed, or equivalent periods in accordance with the legislation of the Contracting Party;

(8) "insured person" – a person who is or has been insured pursuant to the legislation of the Contracting Party;

(9) "benefits" – pensions and other cash benefits provided by the legislation of the Contracting Party, including all supplements and increases .

2. Other terms used in this Agreement shall have the meaning assigned to them in the legislation of each Contracting Party.

Article 2

Material scope

1. This Agreement shall apply:

(1) in relation to Mongolia, to the following benefits paid pursuant to the Act on social insurance:

- 1) old-age pensions, invalidity pensions and survivor's pensions, paid from the Old-Age Pension Fund,
- 2) benefits for temporary incapacity for work, pregnancy and maternity allowances and death grants, paid from the Disability Pension Fund,
- 3) unemployment benefits paid from the Unemployment Fund,
- 4) pensions and allowances paid from the Accident and Occupational Disease Fund;

(2) in relation to the Republic of Poland, to the following benefits from social security:

- 1) unemployment benefits,
- and, from social insurance and social insurance for farmers:
- 2) sickness and maternity benefits,
 - 3) old-age pensions, invalidity pensions and survivors' pensions,
 - 4) benefits in respect of accidents at work and occupational diseases,
 - 5) death grants.

2. This Agreement shall also apply to all acts and other legal provisions, amending or supplementing the legislation.
3. This Agreement shall not apply to the acts or other legal provisions that extend the legislation in force of a Contracting Party to new categories of beneficiaries, if the competent authority of the Contracting Party notifies the competent authority of the other Contracting Party within six months from the date of publication of such new acts or other legal provisions that such extension of this Agreement is not foreseen.

Article 3
Personal scope

This Agreement shall apply to:

- (1) persons who are or have been subject to the legislation of one or both of the Contracting Parties,
- (2) other persons who derive their rights from persons specified in point 1.

Article 4
Equal treatment

Unless otherwise provided in this Agreement, persons to whom the provisions of this Agreement apply shall be subject to the obligations and they enjoy the rights resulting from the legislation of the other Contracting Party under the same conditions as the citizens of that Contracting Party.

Article 5
Export of benefits

1. Unless otherwise provided in this Agreement, benefits vested under the legislation of one Contracting Party shall not be subject to any reduction, amendment, suspension, or withdrawal on the grounds that the entitled person resides in the territory of the other Contracting Party.

2. The provisions of paragraph 1 shall not apply:

- (1) as regards Mongolia, to unemployment benefits, benefits for temporary incapacity for work, pregnancy and maternity allowances and allowances paid from the Accident and Occupational Disease Fund;
- (2) as regards the Republic of Poland, to unemployment benefits, sickness and maternity benefits, benefits for temporary incapacity for work caused by accident at work or occupational disease and benefits granted under a special procedure and in exceptional cases.

PART II APPLICABLE LEGISLATION

Article 6 General rules

Unless Articles 7 and 8 of this Agreement stipulate otherwise:

- (1) a worker working in the territory of a Contracting Party shall be subject, with regard to this work, only to the legislation of this Contracting Party;
- (2) a self-employed person working in the territory of a Contracting Party shall be subject, with regard to this work, only to the legislation of this Contracting Party.

Article 7 Special principles

1. If a worker employed by an employer whose registered office is situated in the territory of one Contracting Party is posted to the territory of the other Contracting Party to perform work for this employer, the worker shall be subject to the legislation of the first Contracting Party, providing that the estimated posting period is no longer than 60 months.
2. The provisions of paragraph 1 shall apply also in the case when a worker posted by his/her employer from the territory of a Contracting Party to

the territory of a third country, obligatorily subject to the legislation of this Contracting Party in the employment period in the territory of the third country, is subsequently posted by this employer from the territory of the third country to the territory of the other Contracting Party.

3. Travelling personnel of a transport undertaking or an airline, operating in the territories of both Contracting Parties, shall be subject to the legislation of the Contracting Party in the territory of which the undertaking or the airline has its registered office.
4. A person employed onboard a vessel flying the flag of a Contracting Party shall be subject to the legislation of that Contracting Party. If, however, the person is remunerated for this work by an undertaking seated or by a person residing in the territory of the other Contracting Party, the person shall be subject to the legislation of that Contracting Party. The second sentence shall also apply when a vessel flies the flag of a third country, but the crew is remunerated by the undertaking seated on the territory of a Contracting Party or by a person resident in its territory.
5. Civil servants and persons treated as such shall be subject to the legislation of that Contracting Party whose administration employs them.
6. Staff members of diplomatic missions and consular offices shall be subject to the provisions of the Vienna Convention on Diplomatic Relations of 18 April 1961 and the Vienna Convention on Consular Relations of 24 April 1963.

Article 8 **Exceptions**

Competent authorities of both Contracting Parties or the institutions designated by them may, by way of mutual consent, determine exceptions from the provisions of Articles 6 and 7 paragraphs 1-5, with regard to any person or a group of persons, in their interest.

PART III
PROVISIONS ON BENEFITS

CHAPTER 1
Unemployment benefits

Article 9
Determining the right

1. Insurance periods completed under the legislation of one of the Contracting Parties shall be taken into account, to the extent necessary, while determining the right to unemployment benefits pursuant to the legislation of the other Contracting Party, if the person concerned has completed insurance periods in accordance with the legislation of the latter Contracting Party directly before becoming unemployed.
2. The period of receiving the unemployment benefit shall be shortened by the period when the unemployed person received the unemployment benefit in the territory of the other Contracting Party within the last 12 months before the date of submission of claim for benefit.

CHAPTER 2
Sickness and maternity

Article 10
Aggregation of insurance periods

Insurance periods completed under the legislation of each of the Contracting Parties shall be taken into account, to the extent necessary, in determining the right to benefits and their entitlement period, provided that these periods do not overlap.

Article 11

Benefits

Sickness and maternity benefits shall be granted and paid pursuant to the legislation of the Contracting Party on the territory of which a given person is insured.

CHAPTER 3

Pensions

Article 12

Aggregation of insurance periods

1. If the legislation of one Contracting Party makes acquisition, retaining or recovery of the right to a pension conditional upon the completion of a certain insurance period, then the competent institution of that Contracting Party shall take into account, if necessary, the insurance periods completed in accordance with the legislation of the other Contracting Party as if they were completed in accordance with the legislation applied by this institution, provided that those periods do not overlap.
2. If the legislation of one Contracting Party makes acquisition of the right to a pension conditional upon the completion of insurance periods in a profession subject to insurance under a special system, or in a specific employment, then the insurance periods completed in that profession or employment pursuant to the legislation of the other Contracting Party shall be aggregated while determining the right to the pension.
3. If, after aggregation of the periods in accordance with paragraph 1, the insured person does not acquire the right to the pension, a competent institution of the Contracting Party shall take into account the insurance period completed in a third party, with which both Contracting Parties are bound by an agreement providing for aggregation of insurance periods.

Article 13

Insurance periods shorter than 12 months

1. If the insurance periods completed in accordance with the legislation of one Contracting Party are less than 12 months and no right to the pension arises under this legislation, the competent institution of that Contracting Party shall not be obliged to grant the pension.
2. Notwithstanding the provisions of paragraph 1, the insurance periods shorter than 12 months completed in accordance with the legislation of each Contracting Party, shall be taken into account by a competent institution of that Contracting Party, in which the right to the pension occurs after aggregation of these periods.

Article 14

Assimilation of facts and events

Facts and events that have impact on the acquisition of a right, suspension or amount of the pension, that occurred in the territory of one Contracting Party shall be taken into account as if they had occurred in the territory of the other Contracting Party.

Article 15

Pensions without aggregation of insurance periods

If a person meets the conditions necessary to be granted the right to the pension according to the legislation of a Contracting Party without taking into account insurance periods completed in accordance with the legislation of the other Contracting Party, then the competent institution shall determine the right to the pension and calculate its amount only on the basis of the insurance periods completed in accordance with the legislation it applies.

Article 16

Pensions with aggregation of insurance periods

1. If in accordance with the legislation of a Contracting Party, the right to the pension is granted after the application of the provisions of Article 12 of this Agreement, the competent institution shall determine the pension in the following way:

(1) it shall calculate the theoretical amount of the pension, due if all the insurance periods were completed in accordance with the legislation it applies,

(2) on the basis of the theoretical amount referred to in point 1, it shall determine an actual amount of the pension based on the proportion of the insurance periods completed in accordance with the legislation it applies to the sum of all insurance periods completed.

2. When determining the assessment base for pension, the competent institution of each Contracting Party shall take into account only the remuneration received in accordance with the legislation applied by this institution and contributions collected in accordance with this legislation.

CHAPTER 4

Accidents at work and occupational diseases

Article 17

Right to benefits

1. The right to benefits in respect of accidents at work and occupational diseases shall be determined in accordance with the legislation of the Contracting Party to which the insured person was subject at the moment of the accident at work or while performing the work which had caused his/her occupational disease.

2. If granting benefits in respect of occupational disease in accordance with the legislation of one Contracting Party is subject to the condition that the occupational disease was first diagnosed in the territory of that Contracting Party, this condition shall deem to be fulfilled if the disease was first diagnosed in the territory of the other Contracting Party.
3. If granting benefits in respect of occupational disease in accordance with the legislation of one Contracting Party is conditional upon performing work which caused the occupational disease for a specified period of time, the competent institution of that Contracting Party shall also take into account the period of performing the same type of work in accordance with the legislation of the other Contracting Party.

Article 18

Aggravation of an occupational disease

1. If the right to benefits in respect of occupational disease was established in accordance with the legislation of one Contracting Party, the competent institution of that Contracting Party shall be responsible for payment of benefit for aggravation of an occupational disease, even if this aggravation occurred at the time when the insured person was subject to the legislation of the other Contracting Party, provided that this person did not perform work that would expose his/her to an occupational disease.
2. In case of aggravation of an occupational disease to a person receiving benefit in respect of occupational disease according to the legislation of one Contracting Party, while performing work which may result in an occupational disease in the territory of the other Contracting Party:
 - (1) competent institution of the first Contracting Party shall continue to pay the granted benefit, without taking into account the aggravation of an occupational disease;

(2) competent institution of the latter Contracting Party whose legislation the insured person was subject to while performing work which might result in an aggravation of an occupational disease, shall grant a benefit to the amount of the difference between the amount of the benefit to which the insured person is entitled, following the aggravation of an occupational disease and the amount of the benefit to which he/she would be entitled prior to the aggravation of an occupational disease, in accordance with the legislation it applies.

CHAPTER 5
Death grants

Article 19
Establishing the right to benefits

1. The right to a death grant shall be determined by a competent institution of the Contracting Party whose legislation was applicable to a worker, a self-employed person or a pensioner at the moment of his/her death.
2. If, pursuant to the legislation of the Contracting Party, the right to death grant referred to in paragraph 1 depends on having specific insurance periods, the competent institution shall apply the provisions of Article 10 of this Agreement.
3. If as a consequence of a death of a person receiving a pension under the legislation of each of the Contracting Parties, the right to a death grant is granted under the legislation of both Contracting Parties, the right to a death grant shall be determined by the competent institution of that Contracting Party in whose territory the pensioner was residing at the moment of his/her death.

4. If the pensioner referred to in paragraph 3 was not residing in the territory of either of the Contracting Parties at the moment of his/her death, the right to a death grant shall be determined by a competent institution of that Contracting Party in whose territory last insurance periods were completed.
5. The provisions of paragraphs 1-4 shall apply accordingly to persons specified in Article 3 point 2 of this Agreement.

PART IV
MISCELLANEOUS PROVISIONS

Article 20
Competences of the competent authorities

For the purpose of the application of this Agreement, the competent authorities:

- (1) shall decide on the procedures of application of this Agreement in the administrative arrangement;
- (2) shall designate liaison bodies and competent institutions in order to facilitate and accelerate the application of the provisions of this Agreement;
- (3) shall exchange information concerning changes in the legislation that might have impact on the application of the provisions of this Agreement.

Article 21
Administrative and legal assistance

1. The competent authorities, liaison bodies and competent institutions of the Contracting Parties shall provide mutual assistance to one another in the application of the provisions of this Agreement. This assistance shall be provided free of charge, unless the competent authorities decide that certain costs of assistance shall be reimbursed.

2. Documents or certificates issued by the competent authorities, liaison bodies and competent institutions of one of the Contracting Parties shall be accepted by the competent authorities, liaison bodies and competent institutions of the other Contracting Party.

Article 22

Data protection

1. Any information that makes identification of a natural person possible shall constitute personal data. Personal data shall be protected.
2. The competent authorities, liaison bodies and competent institutions of both Contracting Parties may exchange all personal data necessary for the application of this Agreement.
3. Personal data transferred to the competent authority, liaison body and competent institution of one Contracting Party may be used exclusively for the purpose of the application of this Agreement.
4. A Contracting Party may, however, use such data for other purposes with the consent of the person concerned, or without their consent, in the following cases:
 - (1) in the case of using the data, having direct and relevant relation to the purpose for which they were gathered;
 - (2) in the case of using the data in the evident interest of the person concerned, or;
 - (3) in the case when using the data is necessary for the application of the legislation in the Republic of Poland or in Mongolia.
5. Personal data transferred, due to the application of this Agreement, to a competent authority, liaison body and competent institution of one Contracting Party may be transferred to another institution of this Contracting Party only for the purpose of application of this Agreement.

6. A Contracting Party may, however, transfer such data with the consent of the person concerned, or without their consent, in the following cases:
 - (1) the data are necessary for the application of the competences of an institution of one of the Contracting Parties;
 - (2) data transfer is in evident interest of the person concerned, or;
 - (3) data transfer is necessary for the application of the legislation in the Republic of Poland or in Mongolia.
7. The competent authorities, liaison bodies and competent institutions of both Contracting Parties shall mutually guarantee, that, while transferring the data specified in paragraph 3, they will use means for data protection.
8. A competent authority, liaison body and competent institution of a Contracting Party to which the data specified in paragraph 3 were transferred, shall protect the data from unauthorised access, changes and dissemination.
9. A competent authority, liaison body and competent institution of a Contracting Party to which the personal data specified in paragraph 3 were transferred, shall undertake the necessary measures to make the data updated, full and exact for achievement of the objectives they have been gathered. If necessary, the data shall be corrected, and the data gathered or stored in a way that abuses the legal provisions in force shall be destroyed. At the request, the data whose transfer is forbidden by virtue of the legal provisions of the Contracting Party which transferred the data, shall also be destroyed.
10. Subject to the legal provisions of a Contracting Party, data obtained by the Contracting Party due to the application of this Agreement, shall be destroyed following the achievement of the objectives they had been gathered or used for. The competent authorities, liaison bodies and competent institutions of both Contracting Parties shall provide safe and complete measures enabling to destroy data and mutually guarantee protection of personal data that are meant to be destroyed.

11. At the request of a competent authority, liaison body and competent institution of a Contracting Party, a person concerned shall have the right to be informed about the transfer of personal data, referred to in paragraph 3, and their use for the purposes other than the application of this Agreement. A concerned person may also be granted access to his/her personal data and make a correction of it, subject to the exceptions provided in legal provisions of the Contracting Party in whose territory the data are stored.
12. Competent authorities of the Contracting Parties shall inform each other about any changes in legal provisions concerning protection of personal data.
13. The provisions of paragraphs 3 and following apply, to the extent necessary, to other protected data obtained during the application of this Agreement or in connection with this Agreement.

Article 23

Exemptions from fees and authentication

1. If the legislation of one Contracting Party provides that a claim, document or certificate shall not be subject or be wholly or partially exempted from charges, this applies also to the same extent to claims, documents and certificates submitted in accordance with the legislation of the other Contracting Party.
2. Claims, documents and written certificates of any kind, necessary for the application of this Agreement shall not require the authentication by diplomatic or consular authorities.

Article 24

Submission of documents

1. Claims, appeals against decisions and declarations submitted to the competent authority, liaison body or competent institution of one Contracting

Party shall be regarded as submitted to the competent authority, liaison body or competent institution of the other Contracting Party on the same date.

2. A claim for granting benefits in accordance with the legislation of one Contracting Party shall be regarded as a claim for granting respective benefits compliant with the legislation of the other Contracting Party, unless the claimant requests deferment of determination of right to an old age pension pursuant to the legislation of the latter Contracting Party.

Article 25

Medical examinations

1. Medical examinations of persons residing or staying on the territory of the other Contracting Party shall be carried out by the institution of the place of residence or stay at the request and expense of the competent institution.
2. The cost of medical examinations shall not be reimbursed if the examinations are performed for the institutions of both Contracting Parties.

Article 26

Language of communication

1. For the purpose of application of this Agreement the competent authorities, liaison bodies and competent institutions of the Contracting Parties shall use the official languages of each Contracting Party or the English language.
2. The competent authorities, liaison bodies and competent institutions of one Contracting Party may not reject claims, appeals or other documents referred to them on the grounds that the documents have been drawn up in the official language of the other Contracting Party or in the English language.

Article 27

Payment of benefits

1. The competent authorities of each Contracting Party shall pay cash benefits under this Agreement directly to the entitled persons who reside in the territory of the other Contracting Party in the official currency of its state, and if this currency is not freely convertible, in freely convertible currency.
2. In the case of currency control or other similar measures introduced by a Contracting Party, which would limit payments, transfers or transfers of means or financial instruments to persons residing outside the territory of that Contracting Party, this Contracting Party immediately provides measures for transfer of all amounts that have to be paid in accordance with this Agreement to persons listed in Article 3, residing in the territory of the latter Contracting Party.

Article 28

Resolution of disputes

All disputes arising between the Contracting Parties concerning the application and interpretation of this Agreement shall be resolved jointly by the competent authorities of the Contracting Parties.

PART V

TRANSITIONAL AND FINAL PROVISIONS

Article 29

Transitional provisions

1. This Agreement does not grant the right to payment of benefits for the period prior to the date of its entry into force.

2. While determining the right to benefits granted under this Agreement, insurance periods completed in accordance with the legislation of the Contracting Parties shall be taken into account before the date of entry into force of this Agreement.
3. Subject to paragraph 1, this Agreement shall also apply to insurance events that have taken place before the date of its entry into force, on the condition that obligations arising from them had not been previously regulated.
4. At the request of the person concerned, benefits granted before the date of entry into force of this Agreement may be determined in accordance with the provisions of this Agreement, if the change is due solely to the provisions of this Agreement. Such re-establishment of the right to benefits may not cause a reduction of the amount of the benefit.

Article 30

Duration of the Agreement

1. This Agreement is concluded for an indefinite period of time. It may be terminated by either Contracting Party by means of a written notification, no later than six months before the end of a calendar year. In this case, the Agreement shall cease to be binding as of the end of the year.
2. In the event of a termination of the Agreement, all rights acquired under its provisions shall be maintained.
3. Claims submitted before the date of termination of this Agreement shall be considered in accordance with the provisions of this Agreement.

Article 31

Entry into force of the Agreement

The Contracting Parties shall inform each other, by way of written notification, through diplomatic channels, of the completion of the internal procedures necessary for the entry into force of this Agreement. This Agreement shall enter into force on the first day of the third month following the month of the last notification.

IN WITNESS WHEREOF, the undersigned, duly authorised, have signed this Agreement.

DONE at *Warsaw*..... on *January 24th, 2013* in duplicate in Polish, Mongolian and English, each text being equally authentic. In case of differences in interpretation in Polish and Mongolian, the English text shall prevail.

ON BEHALF OF
THE REPUBLIC OF POLAND

E. Witek

ON BEHALF OF
MONGOLIA

C. Chudary

Warszawa, 15 maja 2018 r.

Minister
Spraw Zagranicznych

Opinia

o zgodności z prawem Unii Europejskiej projektu ustawy o ratyfikacji Umowy między Rzeczypospolitą Polską a Mongolią o zabezpieczeniu społecznym, podpisanej w Warszawie dnia 24 stycznia 2018 roku, wyrażona przez ministra właściwego do spraw członkostwa Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej

Projekt ustawy o ratyfikacji nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

z up. Ministra Spraw Zagranicznych
Piotr Walczyk
Podsekretarz Stanu